Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 62 (562) ◆ Субота, 3 квітня 1993 року ◆ Ціна 15 крб.

Олесю Терентійовичу ГОНЧАРУ

Вельмишановний Олесю Терентійовичу!

У цей воістину пам'ятний день Вашого ювілею прийміть мої сердечні вітання і найщиріші побажання доброго здоров'я, щастя і благополуччя, творчої наснаги на довгі роки.

Ви зустріли сімдесят п'яту висоту свого звитяжного і одухотвореного життя великими здобутками у творчій та громадській діяльності. Ваша невтомна праця на творчій ниві явила світові твори високої художньої і моральної проби. Незалежно від віянь доби, ідеологічних нормативів, вимог творчого методу, Ви писали, як дихали, були із своїм народом і жили для свого народу.

І сьогодні в нелегкий, але щасливий час Ваш авторитет, Ваше праведне слово, яке палко прозвучало і в парламенті України в зоряні хвилини утвердженої народом суверенності, Ваш великий талант щедро служать розбудові незалежної, демократичної держави, відродженню культурних та історичних цінностей.

Нехай ще довго б'ється в неспокої Ваше бентежне серце, нехай Ваш інтелект, натхнення і мудре слово і надалі служать народу нашої молодої держави — України.

З глибокою повагою і шаною до Вас

Іван ПЛЮЩ.

3 квітня 1993 року.

НАЙПЕРШЕ — ІНТЕРЕСИ СПОЖИВАЧА

Щоб стримати темпи зростання цін внаслідок дій посередницьких структур, Кабінет Міністрів України прийняв постанову про обмеження торговельних і постачальницько-збутових надбавок (націнок). Для всіх підприємств (незалежно від форм власності), що займаються торговельною і постачальницько-збутовою діяльністю, граничний розмір таких надбавок при кінцевій реалізації товару споживачеві, незалежно від кількості його перепродажу, встановлено 25 відсотків до ціни вітчизняного виробника без врахування транспортних витрат, у тому числі 10 відсотків для сфери оптової та постачальницько-збутової діяльності.

Цей порядок не застосовується до товарів народного споживання, визначених постановою, на які не обмежується розмір торговельної надбавки.

У разі кінцевої реалізації товару споживачеві з перевищенням граничного розміру торговельної чи постачальницько-збутової надбавки (націнки) підприємства та їх службові особи притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

Постанова набуває чинності з 15 квітня 1993 року.

БУДУТЬ СВОЇ ЛІКИ

Відбулася зустріч віце-прем'єр-міністра України з питань гуманітарної політики Миколи Жулинського з представниками урядових і неурядових організацій Сполучених Штатів Америки. Обговорювалися питання виробництва ліків в Україні.

Як відзначили офіційні представники США, Україна має хорошу наукову базу, кваліфікованих працівників, тому є можливість не лише забезпечити найближчим часом країну необхідними ліками, а й швидко побудувати заводи по виготовленню вакцин. Для реалізації цієї програми планується залучити інвестиції Світового банку, міжнародних фінансових корпорацій та американських фірм.

Олесю Гончару — 75 років

Фото Олександра БІЛОДУБА.

Олесь Терентійович Гончар належить до тих майстрів слова, поява чиїх творів стає помітною віхою в нашому красному письменстві. Ними зачитуються цілі покоління. Як воєнне — «Прапороносцями», пізніше — «Тронкою», а ще молодше — «Собором». Творчість Олеся Гончара, його життєва позиція допомагали (і допомагають!) нам вистояти під шквальними хвилями бездуховності і русифікаторства, врятувати своє коріння на рідній землі, зберегти національну гідність.

Саме з національною пам'яттю і з національною гідністю, які виховувала й підтримувала творчість Патріарха української літератури, ми нарешті стаємо самі собою, болісно, з помилками, але відновлюємо державність, втрачену на перегонах нашої трагічної історії.

Так, з іменем Олеся Терентійовича Гончара, в якому уособлена совість українського народу, пов'язана ціла епоха в нашому красному письменстві, в нашій культурі.

Епоха, яка триває. На радість і втіху усім шанувальникам творчості Великого Майстра Слова.

ВІРЧІ ГРАМОТИ ВРУЧЕНО

В Маріїнському палаці Надзвичайний і Повноважний Посол Чеської Республіки П. Маша вручив вірчі грамоти Президенту України Л. Кравчуку.

Після урочистої церемонії відбулася бесіда глави Української держави з чеським послом, під час якої сторони обговорили питання, що становлять взаємний інтерес.

ЗАПРОШУЄ ВИСТАВКА

Понад 100 фірм з 12 країн світу, в тому числі таких розвинених, як Австрія, Великобританія, Голландія, Канада, Німеччина, США, Франція, Швеція, Японія, візьмуть участь у міжнародній виставці «Агротех Україна-93», яка з 3 по 7 квітня пройде на території Республіканського центру виставок і ярмарок. Це перша з шести виставок, яка організується у виставочному центрі під патронажем Кабінету міністрів та Міністерства сільського господарства України при підтримці Української академії аграрних наук, Украгробізнесу та Зооветпостачу.

Серед учасників виставки будуть і найвідоміші виробники агрохімічної продукції світового масштабу. В експозиції будуть представлені трактори, сільськогосподарські машини, найновіші технології виробництва насіння зернових і кормових культур, обробна промисловість та машини для пакування сільськогосподарської продукції, обладнання для утримання худоби, двигуни, сільськогосподарські споруди та інше.

Що цікаво, багато компаній, які вирішили взяти участь у виставці «Агротех Україна-93», в той же час відмовилися від участі в інших європейських виставках такого ж напрямку. Це є беззаперечним знаком довіри до ринку України.

Читайте в номері

НАША ПРАВДА Й СОВІСТЬ

3

Експрес-інформація

ДОНЕЦЬК ПРАЦЮЄ, КРАСНОАРМІЙСЬК СТОЇТЬ...

Вчора опівдні вже можна було впевнено констатувати: цього разу масового шахтарського страйку на Донеччині не відбудеться. Із 122 адміністративних одиниць вугільної промисловості області повністю чи частково припинили роботу лише близько десяти. У ВО «Макіїввугілля» зупинилася одна шахта-дільниця, де працює усього 30 гірників, у ВО «Артемвугілля» — лише одна дільниця на шахті імені Ізотова. Вдалися до супротиву на двох шахтах ВО «Торезантрацит» та трьох — ВО «Шахтарськвугілля». Поза страйком лишилися гірники Донецька, окрім колективу шахти імені Скочинського.

Проте знову неспокійно, як і декілька місяців тому, на шахтах об'єднання «Красноармійськвугілля». До страйкуючих шахтарів приєдналися робітники деяких промислових підприємств. Сюди прибув голова НПГ України Олександр Мриль, який провів у місцевому будинку культури мітинг страйкуючих.

Коментуючи ситуацію, що склалася, голова Донецького осередку Микола Волинко підкреслив, що нинішній страйк із самого початку приречений на невдачу. «Коли б шахтарі були повністю ознайомлені з тарифною угодою, то б не пішли за своїми профлідерами, адже останні просто зраджують їх...»,— сказав він.

Завтра до столиці України прибуває делегація Конгресу США на чолі з лідером більшості у палаті представників Річардом Гепардом. Програмою перебування американських законодавців у Києві передбачено їх зустрічі з Головою Верховної Ради України Іваном Плющем, бесіда в Кабінеті міністрів України, знайомство з містом.

В наступному випуску

Закон України

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування»

У комісіях Верховної Ради України

Триває робота народних депутатів над проектами індикативного плану економічного і соціального розвитку та Державного бюджету України на 1993 рік. Півтора тижні аналізували їх члени Комісії у питаннях соціальної політики та праці, зустрічалися з керівниками відомств, консультувалися з фахівцями і науковцями. Очевидно, тому й запитання до першого заступника міністра економіки Леоніда Мініна та заступника міністра фінансів Петра Германчука, які від імені уряду представляли ці документи на засіданні Комісії, мали, так би мовити, прицільний характер.

Обговорення було гострим. Наголошувалося на необхідності більш детальної розробки таких показників соціального захисту населення, як рівень межі бідності, мінімальний споживчий бюджет, індекс споживчих цін, прожитковий мінімум, критикувалися спроби скоротити число категорій громадян, яким треба подавати соціальну допомогу. Принципову увагу було звернуто на закладені в прогнозі диспропорції між зростанням заробітної плати та витратами населення на передбачуване підвищення квартплати, цін на послуги і товари народного споживання.

— Можна сказати,— зазначив голова Комісії Микола Білоблоцький,— що депутати продемонстрували розуміння тих труднощів, які переживає країна. Але, попри все, ми вважаємо, що ні за яких обставин не можна ігнорувати необхідність захисту найбільш вразливих верств населення, інакше на карту може бути поставлена доля самої державності України.

Комісія з питань культури та духовного відродження, розглянувши за участю представників уряду та експертів ряду міністерств і відомств проекти індикативного плану і бюджету, запропонувала передбачити у проекті Закону про Державний бюджет України на 1993 рік право Кабінету міністрів протягом року коригувати показники бюджету з огляду на ті процеси, що проходитимуть в економіці та фінансово-кредитній системі. Водночас Комісія вважає необхідним збільшити державні витрати на фінансування творчих спілок, соціальний захист творчої інтелігенції, дотацію українського книговидавництва, розвиток національного кінематографу.

Крім того, на засіданні було завершено підготовку до другого читання проекту Закону про архіви та державний архівний фонд, а також розглянуто законопроект про внесення змін і доповнень до Закону про свободу совісті та релігійні організації. Давно очікувані на місцях поправки до нього, передбачається, відіграють позитивну роль у поліпшенні релігійної ситуації, міжконфесійних відносин в Україні.

Питання про стан розрахунків за енергоносії, що поставляються в Україну, та законопроект про колективні договори і угоди обговорила на своєму засіданні Комісія з питань розвитку базових галузей народного господарства.

Прес-центр Верховної Ради України.

Виступив представник України

На міжнародному семінарі НБСЄ «Оборонне планування у парламентській демократії» у Відні виступив голова Комісії Верховної Ради України з питань оборони та державної безпеки В. Леміш. Доповідач розповів про концепцію оборони і розбудови Збройних Сил України, умови, в яких відбувається становлення нашої армії.

Окремо В. Леміш зупинився на питанні ліквідації в Україні ракетно-ядерної зброї. Він відзначив, що сьогодні, в умовах економічних труднощів, цю проблему можна вирішити тільки при підтримці і допомозі інших держав і, звичайно, при отриманні гарантій національної безпеки України.

Відділ інформації МЗС України.

ЩО НАМ ДАРНИЦЯ ПОДАРУЄ

У Дарниці — **революція.** Правда, не в усьому районі, а, зокрема, на місцевому м'ясокомбінаті. Його колектив взяв підприємство в оренду на три роки з правом подальшого викупу. Тепер це — орендне підприємство «Київський м'ясокомбінат». А революцію тут вирішили здійснити науково-технічну і соціальну. Директор комбінату С. Ратушний вважає, якщо соціальні проблеми ставити на перший план, тоді й науково-технічні, виробничі розв'язуватимуться успішніше. Сергій Васильович з гордістю розповідає, що торік 200 сімей трудівників підприємства одержали нові квартири, показує новоспоруджений побутовий корпус, чудову поліклініку з численними спеціалізованими кабінетами, впорядковану їдальню, де робітники платять за обід лише 10 відсотків його вартості — 30 карбованців. Поруч, у фірмовому магазині, досить широкий вибір продовольчих товарів, овочів і фруктів, і ціни тут теж значно нижчі, ніж у державній і комерційній торгівлі. Без накруток! Все це — для робочого люду.

Реконструюється, оновлюється виробнича база підприємства — від приміщень, де приймають на тимчасове утримання і забій худобу, до ковбасного заводу та численних цехів переробки продукції.

Колектив щодня постачає киянам близько 200 тонн м'яса і ковбас. Працює ритмічно, суворо дотримується виконання укладених договорів. З метою вдосконалення виробництва, підвищення якості і зниження собівартості продукції створили власну лабораторію нових технологій, встановили тісні зв'язки з науковцями ряду інститутів. Вже освоєно і ближчим часом надійде в продаж для киян кілька нових, переважно сиров'ялених сортів ковбас і сосисок, м'ясних наборів.

Значна увага приділяється впровадженню безвідходних технологій. Налагоджено виробництво сухих кормів, технічних масел, ендокринно-ферментної сировини. На комбінаті діє цех медпрепаратів. Тут виробляють холінзин, розчин гідролізину (замінник крові), згущену жовч, гемосорбенти тощо. Але технічні можливості цього цеху обмежені. Головний інженер Анатолій Голов, інші спеціалісти переконані: якби його реконструювати, оснастити новим устаткуванням, зокрема і зарубіжним, придбаним за валюту, можна було б на місцевій сировині виробляти ще до 20 дефіцитних, вкрай потрібних людям України ліків, таких, як гематоген дитячий, лідаза, гепарин, трепсин і навіть інсулін і церобролізин, на придбання яких держава витрачає нині десятки мільйонів доларів.

Цими днями орендне підприємство «Київський м'ясокомбінат» відвідав Голова Верховної Ради України І. Плющ. Він всебічно ознайомився з соціальним розвитком колективу, оновленням виробничої бази, приділив особливу увагу проблемі розширення випуску медичних препаратів. Будемо сі діватися, що держава доп може орендарям комбінату закупити за кордоном необхідне устаткування для цеху медпрепаратів, а дарничани обдарують нас вкрай необхідними, такими дефіцитними нині ліками.

Володимир ЧЕРКАС.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ВАВІЛОН,

або ДЕРЖАВНА ІДЕЯ В ПАРТІЙНО-РЕЛІГІЙНОМУ ВИКОНАННІ

У партіях і рухах

I

Згідно з даними Київського інституту стратегічних досліджень, Закарпаття визнано найбільш спокійною у політичному плані областю України, а наших людей — найменш політизованими. Чи так це насправді?

Нині в регіоні діють понад 30 різних партій, громадсько-політичних об'єднань, національно-культурних товариств. Зрозуміло, такими ж неодноманітними є і їхні погляди та дії стосовно сьогоднішньої ситуації в області, яка переживає не найкращі часи.

Офіційне керівництво краю один з виходів з теперішнього кризового стану вбачає в наданні Закарпаттю статусу спеціальної самоврядної території та вільної економічної зони. Цю ідею підтримують і ряд національно-культурних товариств, які торік об'єдналися в Демократичну лігу національностей Закарпаття. До речі, до неї увійшло і «Общество подкарпатских русинов», лідери якого взагалі вимагають окремої держави. В одному з останніх номерів своєї «новинки», що має назву «Подкарпатська Русь», правління «Общества» від імені всього народу краю звернулося до Генерального секретаря ООН Бутроса Галі з проханням через представника України в цій організації вплинути на керівництво нашої держави і «побудить его выполнить требование народа Подкарпатской Руси, лишенной своего статуса самоуправляемой территории (автономии) в результате аннексии в 1945 году сталинским тоталитарным режимом». Більше того, в тому ж номері видруковано «підписний лист» для проведення відповідного плебісциту.

Цікаво, а хто ж уповноважив «Общество» виступати від імені «всього народу краю»? Адже більшість населення регіону не підтримують цю позицію. Примітом, навіть колеги по Демлізі — товариство угорської культури Закарпаття (КМКС) — одне з найчисленніших та найвпливовіших у краї. Правда, його активісти виступають за створення національно-культурного округу. Що, в свою чергу, не знаходить підтримки в деяких інших громадсько-політичних формувань.

Як опозиція до ідей надання області статусу спеціальної самоврядної території та вільної економічної зони, а особливо до закликів до утворення різних автономій в регіоні було створено Українську Народну Раду Закарпаття (УНРЗ), до якої сьогодні входять 16 суспільно-політичних організацій.

— Наша мета,— заявив голова незареєстрованої поки що в області УНРЗ Юрій Балега,— не допустити шматування молодої Української держави, а, навпаки, всіляко сприяти її розбудові.

Головна ударна сила Народної Ради — крайова організація Руху. Але як у столиці, так і на Закарпатті єдності в ньому немає. Донедавна окремою регіональною організацією вважався Хустський осередок, який чомусь «прикріпився» до Львова. Днями відбулася конференція крайового Руху, яка ставила за мету об'єднати згадані два крила. Бажаного не сталося. Більше того, сформувалась опозиція до новообраних лідерів Руху, представники якої під час голосування демонстративно залишили зал.

Немає єдності ще в одного члена УНРЗ — крайової організації Української республіканської партії. Частина її на чолі з головою Олександром Оросом без погодження з Центральним проводом провели звітно-виборну конференцію в Ужгороді. І в зв'язку з «розкольницькою» діяльністю виключили з партії голову секретаріату Василя Зілгалова, заступника голови крайової організації Богдана Дикого та голову Хустського осередку УРП Івана Кузьму.

21 березня в Хусті решта делегатів УРП провели свою звітно-виборну конференцію. Визнавши ужгородський форум неправомірним, головою крайового формування УРП обрали... Богдана Дикого, а його заступниками — Василя Зілгалова та Івана Кузьму.

Напередодні 54-ї річниці Карпатської України в тому ж Хусті відбувся обласний форум демократичних сил Закарпаття. На жаль, він ще раз підтвердив відсутність у них об'єднувальних зусиль. У форумі навіть не взяли участь переважна більшість представників національно-культурних товариств, не з'явився і новообраний голова крайового Руху (до речі, житель Хуста) Михайло Джанда. Метою форуму було «досягнення громадянської злагоди в умовах будівництва незалежної правової Української держави». Але навіть у виступах присутніх було чимало непоміркованого, часом навіть екстремного.

Ось такий сьогодні далеко не повний політичний Вавілон на Закарпатті. Коли ж додати сюди «стратегічну» діяльність незареєстрованої «Подкарпатської республіканської партії», яка взяла на озброєння «теоретичні та практичні процеси утвердження» Республіки Крим та Молдавської Придністровської республіки, провокаційні листівки із закликами до вигнання з регіону всіх «інородців», політична палітра краю набере ще темніших тональностей.

II

А ще ж існують конфесійні протиріччя (в області діють 1210 релігійних громад 20 різних напрямів та течій). Після гострих непорозумінь між православними та греко-католиками тепер найбільше непокоїть розкол в останній єпархії. Її ординарій Іван Семедій виступає за безпосереднє підпорядкування лише апостольському престолу, а не Львівській архієпархії. Група ж вірників на чолі з єпископами Іваном Маргітичем та Йосипом Головачем хочуть змінити такий статус-кво.

У справу змушений був втрутитися апостольський нунцій в Україні архієпископ Антоніо Франко. Він передав прохання престолу призначити Івана Маргітича «синкелем» для вірників українського походження, а Йосипа Головача — для тих, хто не вважає себе такими. Це розпорядження, як зауважив апостольський нунцій, має н меті не розкол громадян, створення гармонії між усіма вірниками в пошані релігійних традицій кожної з них. Мукачівська єпархія залишається поки що незалежною від Львівської і підпорядковується лише апостольському престолу. Водночас той продовжує працю над повною реорганізацією єпархії.

23 березня в облдержадміністрації відбулися чергові зустрічі представника Президента Михайла Краіла та голови облради Дмитра Дорчинця з Антоніо Франко Іваном Семедієм, а пізн — представниками національно-культурних товариств. З уст перших керівників краю знову прозвучав заклик припинити різні чвари, консолідуватися навколо розбудови України, а у її складі — Закарпаття, на розв'язанні насамперед не політичних, а економічних проблем. Тим більше, що згідно з даними облстатуправління криза в регіоні поглиблюється. Так, обсяг промислового виробництва за січень—лютий знизився на 7,7 відсотка. Виробництво скоротило 141 підприємство, або 68,1 відсотка загальної їх кількості. Зменшився випуск найважливіших видів продукції — металорізальних верстатів, приладів та засобів автоматизації, обчислювальної техніки, ділової деревини, картону. Особливо невтішні наслідки роботи в агропромисловому комплексі — проти відповідного періоду минулого року виробництво молока, яєць і м'яса зменшилося на 41, 54 і 3 відсотки.

Отож, можливо, політичним, національним, конфесійним та іншим силам краю досить зводити вавілонську вежу, а знайти нарешті спільну мову в облаштуванні єдиної для всіх домівки — суверенної України, а в її лоні і власної квартири — самобутнього Закарпаття?

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

ОЛЕСЮ ГОНЧАРУ — 75 РОКІВ

НАША ПРАВДА Й СОВІСТЬ

Ганна ЧУБАЧ, поетеса:

— Як світанки — в ранки,
Як ночі — в дні,
Хтось колись повірив
У мої пісні.

Це — про Олеся Терентійовича Гончара. Він уміє повірити у твоє майбутнє. А це надзвичайно важливо для кожної творчої індивідуальності, особливо на початку дороги. Тому я не знаю, як би склалася моя творча доля, коли б не було Олеся Терентійовича. Не кажучи вже про його письменницький приклад, до речі, приклад подвижника. Його книги вчать любові до людини. Його дар — рідкісний, він — приклад для нас, молодших по літературі. Здоров'я Вам і сонячних днів, дорогий Олесю Терентійовичу!

Володимир КУТКІН, художник, заслужений діяч мистецтв України:

— До «Тронки» Олеся Гончара я багато працював над історичною тематикою. А тут випала нагода проілюструвати сучасний твір. От і познайомився особисто з автором. Він вразив мене винятковою культурою, інтелігентністю, чемністю. Це людина, закохана в Україну. Все, що він робить, в ім'я України.

Олесь Терентійович часто заходив до мене в майстерню в підвалі на вулиці Рейтарській. Ми багато говорили. Ці розмови дали мені дуже багато для розуміння стихії його героїв, внутрішнього світу письменника. Я їздив у Таврійські степи, малював людей, про яких він писав. То було справжнє творче щастя. А зараз я бажаю Олесю Терентійовичу 100 років життя!

Діана ПЕТРИНЕНКО, народна артистка, професор Київської державної консерваторії:

— Олесь Терентійович — людина світлого розуму і такої доброї душі, що навіть важко передати. Мені часто доводилося слухати його виступи. При цьому відчуваєш якийсь дивовижний спокій. Він говорить так ясно, бачить так всеосяжно, що, здається, слухала б і дивилася на нього годинами. Мова Олеся Терентійовича зачаровує, а оте наше, полтавське м'яке «л» зворушує. Ми ж з ним — земляки.

На таких могутніх людях, як Олесь Терентійович, трималася і тримається Україна. Він — наша опора і надія.

Живіть завжди, Олесю Терентійовичу!

Олександр БІЛАШ, народний артист України, лауреат Державної премії імені Т. Шевченка:

— Про Олеся Терентійовича я міг би говорити до безконечності. І все через те, що він для мене не тільки один з найулюбленіших письменників, а ще й тому, що це дорога й близька мені людина. Письменник, який має справжній великий талант, хоч за яких би часів він жив і про що б писав, завжди залишався великим. Такий Олесь Гончар. Немає такої травиночки із запахом рідної землі, щоб я не відчув її в слові Олеся Терентійовича. Цього святкового для нього дня, та й для нас, його шанувальників, хочу побажати ювілярові довго-довго дивитися своїм теплим, добрим карим поглядом на цей грішний і все ж прекрасний світ. Низько вклоняюся.

Юрій ШЕВЕЛЬОВ, професор Колумбійського університету, академік Академії наук України:

— Олесь Гончар був одним з найкращих моїх студентів. Спочатку протягом трьох років у журналістському технікумі, потім два роки в Харківському університеті. Вже тоді в ньому вгадувалася могутня натура. Гончар ненавидів усе сіре, нещире, наносне.

Коли через п'ятдесят років я вперше приїхав в Україну, Олесь Гончар подарував мені «Собор», і ми довго згадували минуле й пережите.

Іван ГОНЧАР, народний художник України, лауреат Державної премії імені Т. Шевченка:

— З Олесем Терентійовичем ми приятелюємо ще з повоєнних років. У 40-і я створив його скульптурний портрет. І, напевне, дуже точно зумів відтворити в ньому характер Олеся Гончара — людини, котра уособлює нашу національну гідність. У часи боротьби з «українським буржуазним націоналізмом» цю мою роботу «викидали» з усіх виставок і музеїв як «ідейно шкідливу».

Мене часто запитують, чи ми не родичі з Олесем Терентійовичем. Ні, він — з півдня Полтавщини, а я — з півдня Черкащини. Але дай Боже всім братам і сестрам в Україні такої дружби й однодумства, які є між нами.

Ніна МАТВІЄНКО, народна артистка України:

—Якби Олесь Гончар не написав жодної із своїх книг, то лише за його звернення до українського народу перед референдумом він по праву міг би бути національним героєм України. Сьогодні, в передвеликодній день, ми маємо посадити нашу Правду й нашу Совість — Олеся Гончара на найчільніше місце в державі.

* * *

НА ЗНІМКУ: Олесь Терентійович у колі побратимів по перу.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Продиктовано в номер

ЗАБОРОНИЛИ ВІДВАНТАЖЕННЯ ОКАТИШІВ

У районі порту Галац на Дунаї румунські митники затримали в ніч на 31 березня українську і угорську баржі «Капитан Илюшкин» і «Обови». Обидва каравани були завантажені залізною рудою у портах Рені та Ізмаїл і йшли в бік Австрії.

Керівник Ізмаїльської митниці Василь Свєтлов заявив по телефону кореспондентові УКРІНФОРМ, що підставою для затримання цих караванів, на борту суден яких знаходиться понад десять тисяч тонн вантажу, стало віднесення руди в окатишах до категорії заборонених, чого, між іншим, раніше не було. В порту Ізмаїл накопичилось нині 30 тисяч тонн сировини даної групи, ще близько 600 залізничних вагонів руди на підході. Щоб безпомилково визначити, чи підпадає цей вантаж до провезення або заборони, потрібні спеціалісти, а їх, на жаль, у місцевої митниці немає. Про цю ситуацію проінформовано Міністерство закордонних справ і Митний комітет нашої країни, а Українському Дунайському пароплавству дана заборона на роботу з окатишами цієї групи до представлення спеціального дозволу комітету по санкціях ООН.

В ОБІГУ — НОВІ ПОШТОВІ МАРКИ

31 березня Мінзв'язку України та Поштова адміністрація Австрії ввели в обіг українські марки, присвячені 75-річчю першого міжнародного поштового перельоту «Відень — Краків — Львів — Київ».

Марки виготовлені в Австрії. Друк — офсетний, багатоколірний. Формат марки — 38,5×29,6 міліметра, номінали — 35 і 50 карбованців.

Автор оригіналу — австрійський художник А. Бечкер.

ЧОП-ІНТЕР-ПОРТ

На Закарпатті створено вільну митну зону «Чоп-інтер-порт». Спеціальна робоча група вивчила установчі документи зони, що, до речі, буде тринадцятою у світі. Побудова та обладнання обійдуться в 90 млн. доларів. Роботи планується провести протягом 38 місяців. На базі двох СП — українсько-ірландського «Діловий світ» та «Транскарпати» запропоновано створити акціонерну компанію «Чоп-інтер-порт». Представникам згаданих СП треба розробити пакет ділових установчих документів і подати їх на розгляд робочої комісії у червні ц. р.

ПРЕМІЯ ЗА КОНТАКТ

Портовиків Одеси, Іллічівська, Южного не на жарт стривожило те, що почастішали крадіжки контактних електропристроїв з портальних кранів, де міститься срібло. Подальша експлуатація цих кранів при цьому стає неможливою. Зазнаючи неабияких збитків, портовики звернулися по допомогу до працівників Чорноморського управління внутрішніх справ на транспорті, а керівництво Одеського порту у свою чергу пообіцяло за інформацію про крадіїв грошову премію — 100 тисяч карбованців.

ЩО НА ТЕРИТОРІЇ КОХАННЯ!

Нарешті і кияни побачать кінострічку «Урга. Територія кохання», яку створив Микита Михалков разом із кінематографістами Франції. Її прем'єрний показ — 6 квітня о 19 годині у столичному кінотеатрі «Зоряний». На першу зустріч із глядачами прийде і творча група, яка розкаже про деякі секрети створення фільму і роботу з М. Михалковим.

З ТУРИЗМОМ НА «ВИ»

Крісло для гостя

Кабінет міністрів створив нещодавно Державний комітет України з туризму. Нову структуру очолив спеціаліст, знаний у цій галузі — Володимир Скринник, він раніше був президентом об'єднання «Інтурист Україна». Кореспондент «Голосу України» взяв у нього інтерв'ю.

— Володимире Івановичу, як зараз з організацією іноземного туризму — однієї з найприбутковіших галузей нашого господарства?

— У повному обсязі, мабуть, важко сказати. Після того, як 1989 року ліквідоване головне управління УРСР з іноземного туризму, ця система ніколи не регулювалася і підпорядковувалася Москві. Потім створена асоціація з іноземного туризму, яка хоч і не повністю, але працювала на Україну. Це допомагало якось тримати іноземний туризм в одних руках, спрямовувати всі доходи в державну казну. Але після того, як асоціацію перетворили в акціонерне товариство «Укрінтур», яке, до речі, самочинно заволоділо державною власністю, процес став практично не контрольований.

Зараз в Україні хоч і діють десятки сотень так званих туристських фірм, об'єднань, малих і спільних підприємств, проте ефект від такої діяльності швидше негативний.

— А об'єднання «Інтурист Україна»?

— Це зовсім інше. Хоч і воно, правда, не могло провадити державної політики. В об'єднання увійшли близько 70 відсотків організацій і установ колишнього Держкомінтуристу СРСР. І створено було головним чином задля того, щоб не розвалити досить струнку систему напрацьованих зв'язків і турів. Нам вдалося зберегти основне — кадри і матеріально - технічну базу, які й будуть основою чи відродження, чи народження українського туризму. Крім «Інтуристу Україна» до Комітету ввійшли також відомі туристичні організації — Укрпрофтур, БММТ «Супутник» та інші . На це об'єднання і буде опиратися новостворений Комітет.

— Які його функції?

— Основа основ іноземного туризму в усьому світі — його державне регулювання. Це — головна функція Комітету. Зрозуміло, при відповідній національній програмі розвитку. Над цим працюють вчені і фахівці, готується і Закон про туризм.

— Їдуть в Україну туристи?

— Якщо 1989 року їх приїхало до нас понад 456 тисяч, то минулого року лише 39 тисяч. Причина — нестабільність політичної і економічної ситуації. Це з одного боку. А з іншого — стара система управління Держкомінтуристу розпалася, а нова не створена.

— Але ж ви сказали, що створено десятки сотень фірм, які займаються туризмом...

— Вони швидше дискредитують вітчизняний туризм. Не маючи певного досвіду, вони не мають і належних можливостей для роботи з іноземними туристами, не можуть гарантувати їх належного обслуговування, безпеки. Фірм багато, а цивілізованої конкуренції не вийшло. Тому діяльність подібних фірм слід довести до певного стандарту, перереєструвати їх, надати ліцензії тим, хто здатен забезпечити високу якість послуг. Цим теж займатиметься Комітет.

— А почнете з чого?

— З оновлення туристського потоку в Україну, за традиційними маршрутами, які завдяки багаторічній роботі і рекламі знають на зовнішньому ринку. Тим паче, що коштів на нову рекламу у нас обмаль. Серед першочергових завдань — оновлення системи приймання і обслуговування туристів, розробка цінової політики, спрощення візових, митних і прикордонних формальностей, вступ України в міжнародні туристські організації. Це те, що дає миттєвий результат — валюту для республіки.

І ще, хочу це особливо підкреслити, ми зробимо все, щоб іноземні громадяни, прибувши в Україну, мали повну гарантію високоякісного сервісу, безпеки, медобслуговування. З туризмом нині не можна розмовляти на «ти».

— А наші громадяни матимуть можливість подорожувати?

— Туризм не може бути лише в один бік. Ми пропонуємо чудові тури: США, Кіпр, Єгипет, Греція, Малайзія, Японія, Західна Європа — практично в усі куточки планети. Звернувшись у наші відділення, а вони є в усіх обласних центрах, ви зможете обрати собі мандрівку будь-куди.

— Зараз дуже популярні шопінг-тури. Як ви до них ставитеся?

— А як до них ставитися? Сором — все від бідності. Зрозуміти людей можна. Подібні тури у нас теж є, але в обмеженій кількості. Проте ми робимо все, щоб люди бачили за кордоном не лише базар, а хоч би побували на екскурсіях.

— Як правило, іноземні туристи не їдуть в одне місто. Якщо вже вони вирішили побувати в Києві, то ще обов'язково в Санкт-Петербурзі і Москві. І їх мало хвилюють проблеми, які тут виникають.

— У туризму взагалі не повинно бути кордонів. Хіба це нормально, коли турист щоразу платить за візу, коли мандрує містами колишнього Союзу? «Інтурист Україна» увійшла в асоціацію «Євро-Азія», яка об'єднала більшість колишніх радянських республік. З усіма ними у нас були чудові зв'язки і контакти. Думаю, що і нині домовимося, адже вигода від такої співпраці буде обопільна.

Інтерв'ю взяла
Валентина ПИСАНСЬКА.

Фотофакт

ПІД КРИЛОМ «МРІЇ» ПРИЛЕТІВ «АНТЕЙ»

31 березня на випробувальному аеродромі АНТК ім. О. Антонова преса, телебачення, працівники АНТК зустрічали Ан-22 «Антей», пілотований кавалером Золотої Зірки Героя Юрієм Курліним. Закінчився унікальний рейс Ташкент—Київ — транспортування центральної частини крила для літака, що також є легендою, Ан-225 «Мрія».

У будівництві літаків широка кооперація — справа майже неминуча. Великі європейські країни колективно проектують і будують потужні пасажирські лайнери. Для «Мрії» крила збирає Ташкентський авіаційний завод. Але загальний розмах цих крил 88 метрів. Як доправити їх до Києва?

Це надзвичайно складне технічне завдання вирішили конструктори АНТК ім. Антонова. Центроплан «Мрії» закріплюється на спині фюзеляжу «Антея», і повітряний богатир везе на собі 45-тонний вантаж довжиною 30 метрів і шириною — 7. Жодні дороги з цим би не впоралися.

Георгій НЕСТЕРЕНКО.

На фото: 1. «Антей» з вантажем іде на посадку. 2. Генеральний конструктор Петро Балабуєв (третій ліворуч) серед екіпажу «Антея». Поруч з ним льотчик-випробувач Юрій Курлін і перший заступник Генерального конструктора Дмитро Ківа.

Коротко

ПАЛІТРА МАЙОРА СТРЕЛЬЧЕНКА

У просторому приміщенні управління безпеки, де раніше був музей, який оспівував подвиги чекістів, відкрилася виставка живопису одного з працівників СБУ майора Анатолія Стрельченка. Відкриття експозиції збіглося з річницею створення служби безпеки в Україні, тому у Анатолія Стрельченка було подвійне свято: його відзначили серед інших і за сумлінну службу. За словами начальника управління Омеляна Бесараба, у службу безпеки приходять працювати справді нові люди.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

ПОБРАТАЄМОСЬ! ПОБРАТАЄМОСЬ!

Черкаси і Санта Роза, Канів і Сонома, Умань і Девіс — споріднені міста України і США, котрих не один рік зв'язує дружба і співробітництво. Нещодавно четверте місто Черкащини, стародавній Чигирин, побратався з семитисячним Севастополем з Каліфорнії. Батьківщина гетьмана України Богдана Хмельницького чекає гостей з-за океану.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Чигирин.

ПИСАНКИ В СТЕПАХ УКРАЇНИ

Понад два місяці тривав конкурс писанкарів Кіровоградщини. Його вперше оголосив обласний будинок народної творчості. Здавалося, писанкарство притаманне лише західним регіонам України. Та 13 майстрів з Голованівського, Онуфріївського, Світловодського районів та Кіровограда, що подали на розгляд журі близько 80 своїх робіт, спростували таку думку. Першу премію отримала Лідія Остапченко з села Онуфріївка, другу — Любов Мамченко зі Світловодська, третю — Антоніна Єлютіна з Кіровограда. Планується зробити конкурс традиційним.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Замість сенсації

ДІАМАНТ ВІД ПРОЛЕТАРІАТУ

На цьому місці, шановний читачу, ти міг побачити матеріал під цією ж назвою, але з іншим змістом. Річ у тім, що позавчора ввечері нам повідомили з Донецька: під час підземних робіт у районі майбутньої станції метро «Пролетарська» бульдозерист Іван Кінтуш знайшов алмаз розміром як сірникова коробка. Знахідку оцінили в 250 млн. американських доларів й одразу передали до Національного банку. Новина була «обставлена» настільки уміло, що весь Донецьк говорив того дня не про запланований страйк, а про алмаз. Зауважте — звістка з'явилася надвечір, коли перевірити щось (у тому ж Національному банку) було вже неможливо. Тільки вранці з'ясувалося, що то — добре підготовлена першоквітнева акція. Все ж деякі органи масової інформації встигли підхопити новину.

ВІДДІЛ НОВИН «ГУ».

ДЕЩО ПРО НАС І ПРО ПАНА ГЕТЬМАНА

Зверніть увагу

Як свідчать фахівці з історії суспільно-політичних рухів України, нині ми маємо всі підстави святкувати столітній ювілей українського руху за здоровий спосіб життя.

За даними архівних джерел, у 90-х роках минулого століття у повітових і губернських містах України народився активний рух за тверезий спосіб життя у формі комітетів піклування про народну тверезість, спілок християн - непитущих, товариств народної тверезості. Водночас з'явилися й товариства охорони народного здоров'я, науково-медичні профільні товариства, добровільні товариства нічних лікарських чергувань тощо.

Показово, що всі означені товариства були благодійними, позастановими і некомерційними.

Ви здивовані? Ще б пак! Нам дуже довго нав'язували стереотипи уявлень про те, що наш народ переважно складається з гультяїв і пияк. Скажімо, той же французький ландскнехт польського короля Гійом де Боплан у сімнадцятому столітті писав про українців, що «вони нерозважливі, бо не дорожать власним життям... Немає серед них також жодного, якого б віку, статі, становища він не був, хто б не намагався перевершити свого товариша у пиятиці і гульні».

Однак статистика свідчить, що з європейських країн, за винятком Норвегії, у Російській імперії (на жаль, окремих даних про Україну немає) найменше за всіх вживали алкоголь: утричі менше, ніж в Австро-Угорщині, Англії й Німеччині, у вп'ятеро менше, ніж у Бельгії, і всемеро менше, ніж у Франції.

Це й не дивно, бо громадський рух за здоровий спосіб життя набув перед першою світовою війною та Жовтневою революцією 1917 року досить широких масштабів.

У Києві, наприклад, на доброчинні пожертвування у 1902 році збудували так званий Лук'янівський народний дім, нинішній Будинок культури трамвайно - тролейбусного управління.

Діяльність Лук'янівського народного дому на антиалкогольній і просвітницькій ниві відзначалася дипломом міжнародної виставки у Києві (1913 рік). Він не мав собі рівних у Російській імперії і приймав на рік у середньому понад 79 тисяч відвідувачів. При ньому працювала чайна, медична амбулаторія, аптека, бібліотека на 2,5 тисячі книжок, нічліжка...

У серпні 1910 року тут відбувся дебют кінематографа. В актовому залі виступали професіонали театрального мистецтва. З 1902 по 1913 роки тут було поставлено 618 вистав, 10 опер, 18 дитячих свят. Музично-драматична школа під керівництвом славетного М. Лисенка провела в Лук'янівському народному домі 12 дипломних спектаклів своїх випускників. Є відомості, що знаменита «Наталка Полтавка» вперше була показана киянам саме в цьому приміщенні.

Дім утримувався на прибутки чайної, кошти меценатів та міської казни.

Нинішнє товариство тверезості й здоров'я успадкувало моральні принципи ідеї здорового способу життя, що набула популярності в Україні ще 100 років тому.

Генофонд українства і так вже підірваний світовими і громадянськими війнами, більшовицьким терором, голодомором, Чорнобилем, новим економічним геноцидом. То чи варто отруювати його ще й алкоголем?..

Хіба може людина, мозок якої запаморочений оковитою, утворити щось путнє? Згадаймо діяння славетного гетьмана Б. Хмельницького, про якого навіть московські історики писали, що «пан гетман никогда не был совершенно трезв». Так і хочеться згадати слова з народної думи про запорожців: «Не пийте, хлопці, Україну проп'єте!..».

Валерій БЕБИК, кандидат психологічних наук, депутат Старокиївської районної Ради народних депутатів Києва.

Вітаємо!

БЕНЕФІС БЕРЕГИНІ

Можливо, сцена Полтавського драматичного театру за всю історію не бачила у березні такого моря квітів у букетах, корзинах, сплетених у вінки. Але серед багатства і розкоші троянд, гвоздик неперевершеною красою сяяв букетик із калини і чорнобривців — «маминих квітів». Їх і вручили матері Раїси Кириченко — Марії Євдокимівні, яка сиділа у залі на бенефісі дочки. Це сьогодні її дочка народна артистка, лауреат державної премії, співачка, знана в США, Канаді, Індії, Тунісі, Алжирі, на Філіппінах... А тридцять літ тому сільська дівчина із Глобинського району просто мріяла співати мамині пісні. Голос її літав над Україною, не давав умерти народній пісні, набирав сили, і стала вона, врешті, «княгинею української ночі». І що характерно, не столичною, а місцевою, бо за останні десятиліття таланти на Полтавщині здебільшого народжувалися, але не жили.

Бенефіс, ювілей, але не хочеться говорити про підсумок творчого шляху. Будемо сподіватися, що народиться у Полтаві театр пісні Раїси Кириченко. Перший внесок у його створення зробила обласна держадміністрація — представник Президента Микола Залудяк вручив артистці чек на 5 мільйонів карбованців.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

ВІДГУКНІТЬСЯ, ВЕТЕРАНИ!

Відгукніться, громадяни України 1927 року народження, які були мобілізовані до Збройних Сил колишнього СРСР в 1944—1945 роках.

Повідомте листом (не пізніше 15 квітня 1993 року) своє прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць та рік народження, дату мобілізації та звільнення із Збройних Сил (відповідно до запису у військовому квитку або у військовому квитку офіцера запасу), а також повну домашню адресу.

Це необхідно для проведення обліку всіх колишніх військовослужбовців 1927 року народження.

Листа надсилайте на адресу:

252004, Київ-4, вул. Терещенківська, 13.

Комітет ветеранів війни і праці з поміткою: Циганку В. А.

В. ЦИГАНОК,
голова української Ради ветеранів «Останній військовий призов 1944—1945 рр.».

Подробиці

ШЛЯХИ ЗВ'ЯЗКІВЦІВ

Днями у Чернігові став до ладу новий навчальний центр, в якому навчатимуться спеціалісти у галузі зв'язку зі всієї України. Відкрила його компанія АТТ (Американ Телефон і Телеграф). Тож тепер українські зв'язківці матимуть змогу ознайомитися із технологією цифрової комутаційної системи 5ESS, що її виробляє компанія А на сьогодні ці комутаційні системи вважаються одними з найкращих у світі. До того ж АТТ є постачальником комутаційного обладнання в Україну. Отже створення навчального центру якраз до часу. Плануються, що до кінця року тут отримають кваліфікацію мінімум 114 студентів.

Залишається додати, що новий навчальний центр створено на основі спільного виробництва компанії АТТ та ВО «Чернігівський радіоприладний завод». Саме там проходить збирання телефонних станцій перш ніж їх встановлюють у різних містах України.

Сергій ЯСЕН.

Коротко

«ПЕРЕОДЯГНУЛИСЬ» СТОВПИ ПРИКОРДОННІ

Донедавна прикордонні стовпи, що розділяють Україну та Румунію на території від села Дідове до міста Солотвине, були пофарбовані червоною та зеленою фарбами. Днями вони засяяли синьо-жовтими кольорами.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

Репліка

МОСКВА НЕ ВИННА

Нарешті Українське телебачення наважилося минулої неділі випустити в ефір передачу на релігійну тему. І хоч в народі кажуть, що перший млинець завжди нанівець, складається враження, що на цю передачу УТ взагалі не виділили борошна.

Не відкрию Америки, якщо скажу, що перш ніж готувати такий матеріал, треба було знайти тележурналіста, який би бодай трохи розумівся на релігійній тематиці. Ведуча ж недільної передачі, судячи з її запитань і коментарів, зовсім недавно вперше почула такі слова, як «православ'я», «Христос», «Біблія». Невігластво особливо впадало у вічі, коли пані намагалася розставити крапки над «і», досліджуючи проблеми українського православ'я з допомогою доктора філософських наук Колодного, запрошеного на цю передачу в якості релігієзнавця. Великий знавець і розробник ще в недалекому минулому такої «науки», як «науковий» атеїзм, пан Колодний тепер з виглядом вічного борця за єдність українського православ'я, ледь не продовжувача справи Петра Могили, пояснював, що причиною розбрату між православними в Україні є підступні дії підступних московських попів. Це вони, виявляється, не спитавши дозволу патріарха мученицької Української автокефальної православної церкви Мстислава, об'єднали її з кадебістсько - філаретівською філією РПЦ, це вони змушують державні органи України й деяких народних депутатів зухвало втручатися в церковні справи, це вони пояснюють позицію Мстислава, який не визнає рішення так званого Собору, що об'єднав УПЦ та УАПЦ, тим, що він, мовляв, вижив з розуму.

Усі ці проблеми, до яких Москва не має жодного відношення, Колодний пояснив фразою: «Імперські сили намагаються посварити Українську православну церкву — Київський патріархат зі своїм патріархом». І жодного слова про рішення УАПЦ скликати свій справжній Собор, про зрадництво митрополита Антонія (Мосендича), про призначення Мстиславом керуючим справами УАПЦ відлученого Філаретом від церкви архієпископа Львівського Петра. За Колодним, усю колотнечу поміж православними в Україні роблять москалі. Але не треба плутати грішне з праведним, пане релігієзнавцю. Цього разу москалі не винні.

Скільки сказано й написано вже про «хуторянськість» Українського телебачення. Порівнюючи недільну релігійну передачу УТ з аналогічними останкінськими, знову доводиться констатувати: далеко нам до них, ой як далеко!

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

Презентація

ЩО ТОВКТИМУТЬ У «СТУПІ»

У Києві відбувся прес-коктейль з нагоди прем'єри телепрограм творчого об'єднання «Студія Подвійна магія», показано уривки з тих телепрограм — «Ступа», «Тарас Бульба-92», «Шлях до волі». Головний продюсер творчого об'єднання Кирило Стеценко розповів про творчі засади Подвійної магії. Усе це було дивитися й слухати приємно. Невесело лиш одне: програму УТ-2, де працювала «Студія Подвійна магія», розформовано...

Богдан ГОЛИК.

ПОГОДА

По Україні часом невеликі опади, переважно у вигляді дощу. Вітер східний та південно-східний, 7—12 метрів на секунду. На Лівобережжі пориви 15—20 метрів на секунду. Температура вночі 1—6 градусів тепла, вдень 5—10. У південній частині 11—16 градусів тепла.

У Києві та області часом невеликий дощ, вітер східний, 7—12 метрів на секунду. Температура в Києві вночі 2—4 градуси тепла, вдень 7—9, по області — вночі 1—6 градусів тепла, вдень 5—10 градусів.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Конверсія

БЕЗ КЕРМА І БЕЗ ВІТРИЛ

перебуватиме вкрай вигідна й престижна для України галузь доти, доки не буде розроблено й затверджено національну програму судно- і кораблебудування

3. КОМУ ПРОДАЄТЬСЯ НАШ ГОРДИЙ «ВАРЯГ»?

або Хто заплатить заводові за будівництво авіаносного крейсера

НЕМАЄ, мабуть, ні в Україні, ні в Росії органу масової інформації, який би останнім часом не цікавився долею важкого авіанесучого крейсера «Варяг», що його споруджує виробниче об'єднання «Чорноморський суднобудівний завод». Замислювався він як найсучасніший суперкорабель, здатний значною мірою забезпечити паритет СРСР і США на морі. Наприкінці 1991 року роботи на ньому, однак, припинено. І хоч готовність корабля — десь на 70 відсотків, та сьогодні ніхто не здатен сказати, коли він стане у стрій. Бо на добудову потрібно не багато не мало десь з 70 мільярдів карбованців. Цілком зрозуміло, що Україна сьогодні не може взяти на свої плечі таку непомірну ношу.

То що ж робити з отим «Варягом»? Цю проблему, серед багатьох інших, прагнули розглянути нещодавно члени делегацій, очолюваних главами військово-промислових комплексів Росії й України Віктором Глухих та Віктором Антоновим, що вели переговори спочатку в Ірпені під Києвом, а потім і безпосередньо на підприємствах ВПК. Побували вони і в Миколаєві, навіть піднялися на палуби законсервованого гіганта «Варяга». Втішного мало: всюди запустіння, корпус почав іржавіти, устаткування — розкрадається, псується. Остаточного рішення, однак, і цього разу не прийняли. Домовилися лише, що найближчим часом, після консультацій в урядах своїх держав, до долі крейсера повернуться знову.

До речі, й тут, на ЧСЗ, і на верфях ВО «Суднобудівний завод ім. 61 комунара» є ще кинуті, вважай напризволяще, недобудовані військові кораблі, замовлені відомствами колишнього Союзу. Вони теж чекають на вирішення своєї долі. Як чекають цього трудові колективи, які вже зазнали чималих витрат, а тепер ніяк не можуть звільнити від отих «напівфабрикатів» виробничі площі.

Самі суднобудівники вже визначилися по кожному із замовлень, внесли свої пропозиції міністерству, уряду: таке-то судно, готовність якого невисока, можна б на металобрухт порізати, а таке-то варто добудовувати. Тільки ж з Києва — ніякої, по суті, реакції. Так, під будь-яке рішення потрібні, зрозуміло, кошти — і немалі. Але ж його таки треба приймати. І коли у держави немає коштів, то бодай слід прислухатися до того ж І. Овдієнка: розв'язати корабелам руки — хай самі шукають зацікавлених і грошовитих партнерів чи тут, у нас, а чи за рубежем. Бо навіть порізати корпус судна на металобрухт — справа надто марудна й дорога, аби самому, на власний страх і ризик, приймати таке рішення. Гіркий досвід уже є: на тому ж ЧСЗ порізали недобудований крейсер «Ульяновськ». Витратили на це багато сил, часу, кілька сотень мільйонів карбованців. А тепер понад 23 тисячі тонн високоміцної легованої сталі лежать без руху, займаючи передстапельний майданчик, частину набережної, косу фільтрації, каботажний мол, інші території заводу, заважаючи виробничому процесові.

Відтак виробничі площі корабелів Миколаєва потрібні нині для спорудження не тільки цивільних, а й військових кораблів. Україна ж вирішила мати власний військовий флот, почала вже, хоч і без остаточно вивіреної програми кораблебудування, його створення. Нещодавно, як уже повідомлялося, став до ладу споруджений в Миколаєві корабель управління «Славутич». Стає у стрій корабель охорони «Гетьман Сагайдачний». Зовсім недавно феодосійське суднобудівне об'єднання «Море» провело державні випробування десантного корабля на повітряній подушці «Донець» — зовсім нового, унікального покоління бойових суден. Разом з відомим СКР-815, що, не витримавши тиску адмірала Касатонова, утік був з Криму до Одеси. Військово-морські сили України мають, отже, поки що лише чотири бойові кораблі. А має бути, за словами командуючого ВМС України контр-адмірала Б. Кожина, близько ста: ракетних крейсерів, сторожових, десантних, малих протичовнових кораблів, суден забезпечення, інших плавзасобів. Так, щось перепаде й нам, будемо сподіватися, при остаточному розподілі Чорноморського флоту. Але ж там, не забуваймо, більшість кораблів старих, таких, які не сьогодні-завтра доведеться списувати. Треба, отже, споруджувати нові. І основний тягар у цій справі ляже на миколаївських корабелів. Досі вони, однак, не знають, чого, скільки та коли споруджувати.

— Військово-морська концепція України нами нині розробляється, — розповів мені заступник міністра оборони України генерал-лейтенант Анатолій Лопата.— А поки що ми вирішили розпочати спорудження зразків тих бойових кораблів, що мають поповнити ВМС України.

Всього тих зразків — близько двох десятків. Миколаївські корабели готові взятися за їх спорудження. Хоча, знову ж таки, держава має вирішити при цьому ряд проблем. І найперше — забезпечити замовлення надійними фінансовими, матеріальними ресурсами, визначити пільги, аби, як висловився завідувач відділу регіональних народногосподарських проблем і конверсії Миколаївської облдержадміністрації Володимир Ємельянов, за ті замовлення билися. Бо ж диктатом, тиском тут нічого нині не зробиш. Те ж об'єднання «Суднобудівний завод ім. 61 комунара», скажімо, вже набрало собі замовлень від зарубіжних фірм аж до 2000 року. Для спорудження військових кораблів шукатиме можливості, зрозуміло, лише за умови, коли побачить для себе економічний інтерес, коли заручиться надійними гарантіями держави. Так, до речі, є на Заході: військові замовлення — найвигідніші, за них таки справді «б'ються». І все ж, зразки—то зразки. За ними, вочевидь, мають піти серії кораблів. Яких, скільки, коли? Всі ці питання вимагають відповідей не колись там — вже сьогодні.

* * *

Ми опублікували три листи про конверсію, точніше — про зв'язані з цим процесом проблеми миколаївських корабелів і про становлення, знову ж у тісному зв'язку з цим, українського цивільного й військового флоту. Розуміємо, що далеко не всі аспекти теми зачепили, а тим більш — висвітлили. «За бортом» залишилися, зокрема, непрості будні науково-дослідних інститутів і організацій, що багато років працювали на кораблебудування, а зараз змушені перепрофільовуватися й скорочуватися. Чи ж не відкинемо в результаті цього далеко назад нашу таки багату поки що науку кораблебудування? Лише побіжно торкнулися соціальних проблем суднобудівників і моряків. Та, врешті-решт, прагнули зосередитися на головному. Бо, якщо Україна матиме власну морську доктрину і, як її складову, національну програму судно- й кораблебудування, якщо візьмемося, залучаючи вітчизняний та іноземний капітали, за її здійснення, то це визначить подальшу долю і тієї ж науки, і соціального затишку мешканців тих українських міст, що зв'язані із спорудженням, експлуатацією флоту. Флоту визнаної у майбутньому всіма, будемо сподіватися, могутньої морської держави України, багатства якої примножуватимуться через її численні морські й річкові порти.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Миколаїв — Одеса — Київ.

(Закінчення. Початок у №№ за 31 березня, 1 квітня).

Актуальне інтерв'ю

Посівна, що розпочинається в Україні, з усіма її бідами і проблемами, прогнозами і сподіваннями,— основна на сьогодні тема вітчизняної преси. З усіх передбачень, від вкрай песимістичних до найоптимістичніших, нам видався цікавим науковий прогноз УкрНДПІ-Агроресурси. Розрахунки показують, що очікувані погодні умови періоду вегетації сільськогосподарських культур повинні забезпечити врожайність зернових на рівні 27—29 центнерів з гектара, у тому числі — озимої пшениці 29—32, ранніх зернових і зерно-бобових — 22—25, кукурудзи — 30—33 центнери з гектара. А як оцінює ситуацію на початку посівної уряд України! Саме про це й розмова нашого кореспондента з віце-прем'єр-міністром (з питань агропромислового комплексу Володимиром ДЕМ'ЯНОВИМ.

Володимир ДЕМ'ЯНОВ: «НАВІЩО МЕНЕ БЛОКУВАТИ?»

— Великою мірою посівна залежатиме від того матеріально-технічного забезпечення, яке держава має надати агропромисловому комплексу України. Скажімо, добрив на сьогодні, на жаль, удвічі менше, ніж у попередні роки, але значно більше, ніж торік. Нині їх знову необхідно закупити на 200 мільйонів доларів. Це ж ми розвиваємо хімічну промисловість інших країн. То чи не краще розвивати власну? Над цим працює урядова комісія, і на кінець 1993 року ми плануємо 60 відсотків необхідної кількості добрив виробляти в Україні. Вважаю, зроблено все можливе, щоб забезпечити селян гербіцидами. Адже без засобів захисту рослин, за найскромнішими підрахунками, ми втратимо 30—40 відсотків врожаю.

Є певні труднощі з підготовкою до посівної техніки. Перш за все вони пов'язані з дефіцитом тих запчастин, що виробляються за межами України. Та головна проблема на сьогодні — паливна! Є області, практично повністю забезпечені паливно-мастильними матеріалами на весь цикл посівної, але в окремих районах це питання стоїть дуже гостро. Якщо ж брати в цілому по Україні, то палива, яке реально є на сьогодні, вистачить десь на 20—25 днів інтенсивних робіт. Уряд працює над цим щодня. Скажімо, днями Україна отримала 120 тисяч тонн нафти...

— Володимире Васильовичу, за нашими даними, 6 квітня цього року Асоціація фермерів України планує акцію блокування уряду і парламенту України, оскільки не виконано вимоги четвертого з'їзду фермерів. Тисячі безземельних фермерів будуть під вашими вікнами...

— Я переконаний, що будь-яке блокування — лишень на шкоду нашій державі. Кабінет міністрів розглянув питання розвитку фермерства в Україні, прийняв відповідну постанову... Але ж хіба може уряд вирішувати питання землі на такому рівні, щоб у когось її відбирати, а іншому віддавати?

— А може, є інший шлях розв'язання цієї проблеми, скажімо, створення земельного банку і прийняття відповідного закону, який дасть можливість розглядати землю як об'єкт застави?

— Це все гарні слова. Але ті, хто про це говорить, не відповідатимуть за наслідки того, що станеться. Я вважаю, коли б забезпечити наші колгоспи, радгоспи та фермерів матеріально-технічною базою на світовому рівні, то нічого більше не потрібно. А потім провести паювання, акціонування землі та оборотних фондів господарств.

Адже за такого стану нашої економіки, коли нічого дати колгоспам, що ми можемо дати фермерам? Тому вони і збираються блокувати. Але не знаю, чого вони хочуть? Я з ними двічі зустрічався, роз'яснював наші можливості... Тож навіщо мене блокувати? Я що — не хочу працювати?

— Володимире Васильовичу, ні для кого не секрет, що ситуація у тваринництві України критична.

— Справді, якщо до квітня не буде розв'язано проблему з фуражним зерном, то можуть серйозно постраждати наші свинокомплекси, птахофабрики. І коли цей спад станеться, потрібно буде не менше року, щоб досягти того рівня, який маємо на сьогодні.

Поголів'я ж великої рогатої худоби вже зменшили так, що далі нікуди. Я попередив керівників господарств: хто 1 квітня зменшить поголів хоча б на одну корову, буде вважатися державним злочинцем! Мені кажуть, що це не дуже сприймає місцеве керівництво, але мовчать, лишень головами кивають...

— І все ж таки, Володимире Васильовичу, які ви бачите перспективи сільського господарства України, чи є у вашому баченні хоча б доля оптимізму?

— Сьогодні стверджують, що стан сільського господарства України дуже поганий. Але я бачу у нашому агропромисловому комплексі багато позитивних моментів. Найперше те, що люди почали бережливо ставитися до продуктів. Змінюється і саме ставлення міського жителя до селянина. Переконання, що держава все дасть і все зробить, поволі зникає. Тому й таке велике бажання міських жителів взяти присадибну чи дачну ділянку й самому нагодувати сім'ю. Змінюється й позиція промисловців. Вони теж починають розуміти, що коли той трактор не вийде в поле, то може бути біда.

І ще одне. Селяни сьогодні — не менш вразливі до всього, що коїться, ніж, скажімо, шахтарі. І на це треба зважати. Бо селянин справді може обійтися без держави, а от держава без нього...

Вів розмову
Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

«НАШЕ ЗОЛОТО— У НАС САМИХ»

СТВЕРДЖУЄ ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ «ПРИВАТБАНК»

І ГОЛОВА ЙОГО ПРАВЛІННЯ СЕРГІЙ ТИГІПКО

Чи справді уміємо ми над собою кепкувати, чи вже допекло і щиро гніваємося з ситуації, у якій опинилися, але чув недавно дотеп, що ми єдиним сьогодні зайняті — пошуком чергового родовища українського золота. З надією, що тільки воно нас і порятує. А ось у Дніпропетровську «Приватбанк» за кредо обрав собі твердження, що дорожчий від золота — клієнт, і це, погодьтеся, переносить наголос на інші сподівання...

Хоч тут одразу постають запитання. Це ж бо у чистому вигляді комерційний банк. Та ще з такою особливістю: його заснували приватні фірми. Одне слово, «Приватбанк» — з усіма «претензіями» до нього, котрі ще напрошуються у нашому суспільстві. Розбурханому, засмиканому, нерішучому на перехресті суперечливих перетворень, я б так сказав: «Приватбанк» явно сповідує правила «гри», котрі ще нещодавно ми рішуче відкидали. І не приховує, що створений з метою отримувати чимдалі більші прибутки.

З цих, власне, міркувань я й попросив голову правління «Приватбанку» Сергія ТИГІПКА на початку нашої бесіди спробувати переконати читачів, що йдеться про солідну комерційну структуру, яка нічого спільного не має з усілякими там спекулянтами, не гендлює та не вигрібає бариші з каламутної води, а чесно робить потрібне й перспективне діло.

— Домагатися нині симпатій до себе нам тяжко,— сказав Сергій Леонідович.— Навколо безладдя, мало не хаос, підприємства в грузькій смузі економічних труднощів, а тим часом нівроку почуваються банки, страхові компанії, інші комерційні структури. Вони нагромаджують первинні капітали, і, виходить, наче всім зле та погано, а їм хороше.

Але я закликав би терпляче чекати наступного етапу, коли неодмінно прийде інше розуміння ситуації. Це коли і нагромаджені кошти, і напрацьовані зв'язки та методики почнуть давати віддачу. Як розгорнуться роздержавлення та приватизація, відразу знадобляться значні інвестиції у виробництво. Ось тут і стануть у пригоді наші банки та наш досвід.

А в нинішніх процесах бракує розуміння ще однієї ролі комерційних структур, яка насправді існує і здорово виручає. Падіння виробництва навіч, воно не випадкове, і мало хто може уявити собі, у наскільки скрутнішому становищі ми тепер перебували б, якби не комерційні структури. Левову частку товарів завозять комерсанти. П'ятдесят відсотків пального на Дніпропетровщину постачають комерційні структури. Дорого? Безперечно. Ми ж лише спинаємося на ноги і мусимо витрачатися на становлення та розвиток. Одначе якщо держава уже неспроможна наситити ринок дешевшими товарами, то дарма губити тих, хто прагне боротися з дефіцитом з допомогою дорожчих товарів.

Нарешті і таке: сьогодні навряд чи сплачує хто більші від комерційних структур податки до бюджету. «Приватбанк» торік сплатив майже триста мільйонів карбованців, цього року стільки ж лише за перший квартал.

КОРЕСПОНДЕНТ: Результати, отже, очевидні. То ви уже тепер виходите на конкретну діяльність у сфері кредитів та виробництва чи чекаєте радикальних економічних перетворень, коли тільки і з'явиться для вас жаданий плацдарм?

С. ТИГІПКО: Скажу так: перші спроби фінансувати деякі проекти здійснюємо. Інвестуємо, зокрема, будівництво. Однак сьогодні треба чітко збагнути: доки не підуть процеси приватизації, жодна комерційна структура не квапитиметься вкладати кошти в інвестиції. Катма гарантій, що потім наші гроші держава не відбере. З цих причин, до речі, стосовно України вагається, стримується й іноземний капітал. Свої кошти ми повинні спрямовувати у свої об'єкти, у свої справи. Поки що ж земля державна, підприємства державні, а з державою ми нерівнозначні партнери, хоча в ринковій економіці, до якої, здається, усі прагнемо, переваги за нами.

І чим довше триватиме оцей період невизначеності, тим гірше, гадаю, для України. Так і кортить запитати: кому це вигідно? А ми, приватбанківці, справді чекаємо свого часу. Чекаємо появи власника на селі і в місті, котрий, нарешті, господарюватиме, як і належить господареві. Приватник не візьме зайвої копійки кредиту, не розтринькуватиме його, як дармовщину, а сповна використає на справу. Зробить усе, щоб його виробництво не пропало. І щоб його продукція гідно конкурувала на споживчому ринку. Не зуміє — банк погасить кредит, перебравши собі його власність. Або ж продасть її іншому приватнику чи самотужки налагодить виробництво.

Ясно, що одні стануть багатшими, інші порівняно з ними будуть біднішими. Цього ми не уникнемо, якщо насправді хочемо розпрощатися з жебрацькою рівністю. Іншого, досконалішого, варіанту здорової економіки досі просто не придумали.

КОРЕСПОНДЕНТ: Хочете сказати, що витратна соціалістична економіка, яка марно намагалася усіх порівну ощасливити, програла? Гаразд, але ж не можна не враховувати, що уже кілька поколінь наших людей виховано в умовах зрівнялівки. Як на мене, то нинішнє протистояння щодо цього — не забаганка різних політичних сил, а скоріше закономірний вияв психологічного стану нашого народу. У цьому зв'язку хочу запитати одне: наскільки твердо ви сподіваєтеся на радикальні зміни в країні? Чи настане той час, який називаєте своїм?

С. ТИГІПКО: Було дуже цікаво спостерігати за першими уроками уряду Леоніда Кучми. Сприймав і тепер сприймаю цей уряд як вдалий. Прийшла досить прагматична команда, котра відмежовується від емоцій, політичних нашарувань та всіляких «ізмів», натомість прагне працювати виняткові над економікою. В такому разі ця команда не поведе вдруге в ту самісіньку річку. І спроможна поступово подолати стереотипи уявлень та звичок нашого суспільства, про які ви щойно сказали, подолати заполітизовані нашарування у становленні економічних стосунків з тією ж Росією та іншими державами — республіками колишнього Союзу, що теж дуже важливо. Я, приміром, обома руками за незалежну Україну, не пристану до тих, хто ладен вертатися назад, але вважаю, що незалежність спочатку відстоюється економікою, а не кордонами. І економікою мобільною, динамічною та розмаїтою на форми власності.

Тому сьогодні стривожений, що після бурхливого і багатообіцяльного старту у команди Леоніда Кучми вже є заминка, пробуксовка. Заспокоюю себе так: носії прогресивних ідей завжди натикаються не тільки на опір консерваторів, а й на безліч обтяжливих проблем та труднощів. В плутанині розібратися та виборсатися одним махом ніколи не вдається.

Але я не хочу кидатися радити, що та як треба робити в Україні. Знаю лише однозначно, що в країні мають бути створені демократичні інститути, водночас мусять домінувати правові засади. Що край необхідна приватизація в економіці. А загалом усім нам неодмінно бодай трохи слід деполітизуватися.

КОРЕСПОНДЕНТ: Надії, коротше, не вмирають. Тоді уявімо, що перебіг подій справді розгорнеться за сценарієм, який прогнозуєте і на який сподіваєтеся. Чи вистачить «Приватбанку» снаги, уміння і досвіду, нарешті підприємливості, щоб стати в нових процесах не останнім і помітним?

С. ТИГІПКО: Перше і головне, що зараховуємо до свого доробку,— створення непересічного колективу, котрий нагромадив неабиякий інтелектуальний потенціал і оволодів певним банківським досвідом та певними банківськими технологіями. Ми за рік одержали усі ті види ліцензій, які тільки може одержати нині банк. Ми або першими, або одними з перших не лише в Україні, а й загалом в СНД напрацьовуємо і виконуємо чимало новаторських операцій. Забезпечили собі пристойний імідж у діловому світі, з нами охоче співробітничають уже десятки і сотні банків та комерційних структур.

Наприклад, не тільки в Україні ми першими взялися здійснювати взаєморозрахунки між підприємствами і підприємцями Росії та інших незалежних держав. Хіба секрет, що ця обставина виявилася ледве не найбільшим каменем спотикання? Так ось, ми вийшли на співпрацю з більш як трьома десятками банків за межами своєї республіки. «Закрутився» механізм, котрий згуртував нам тривке коло постійних клієнтів, до речі, здебільше серед державних підприємств. І весь світ працює так, як працюємо ми,— через мережу кореспондентських рахунків у банках. Адже як через трубу вузького діаметра не пропустити нашого Дніпра, так і через «горловину» Національного банку не пропустити всього потоку взаєморозрахунків. Тепер же «Приватбанк» починає ще й засновувати у різних регіонах України та в сусідніх державах свої філіали. Маємо неординарні ідеї та задуми. Бути лідером у своєму бізнесі — не забаганка чи честолюбство, а природне і зрозуміле бажання ділових людей.

«Приватбанк» готовий працювати на принципово для нас нову, справді ринкову економіку, на роздержавлення і приватизацію, нарешті,— на бажаного власника-господаря, власників-господарів. Бо ми у змозі підтримати будь-яке підприємство під час переходу від державного до акціонерного чи приватного, щоб воно з найменшими втратами подолало усі випробування. Щоб якомога швидше «вибивалося в люди».

КОРЕСПОНДЕНТ: Наскільки я можу судити, «Приватбанк» одержав визнання передусім завдяки енергійній діяльності. Ви справді бурхливо заявили про себе...

С. ТИГІПКО: І, здавалося б, нас мали вітати. Молодці, мовляв, хлопці. Якщо у вас виходить, то працюйте й далі, хай і інші не сплять — тоді ж бо ми всі разом хутчіше будемо рухатися вперед. Але нас, навпаки, намагаються притримувати, хапати за поли, щоб не виривалися. Замашна коса підозр і перевірок, яка зрубає голову кожному, хто «висунувся», не спиняється досі. Ще й як орудує. Не вірять, що ми щиро зацікавлені в реформах, що чесний і чистий бізнес для нас — над усе. Хто тишком-нишком пристосувався-присмоктався до бізнесу і справді набиває кишені та грабує, того не чіпають. Я не можу цього зрозуміти. Адже легше конкурувати з чесними бізнесменами та комерсантами, ніж з нечистими на руку.

В Україні економічні реформи загрузли на підступній мілині. А це небезпечніше, ніж потрапляти на мілину з суто політичних міркувань. Не знаю, приміром, як відгукнуться для Росії останні події в парламенті і навколо Президента Єльцина, та знаю, що протиборство радикалів і консерваторів викликане там енергійними перетвореннями в економіці, процесами приватизації і виходу на ринкові стосунки. Ми ж в Україні наче спинилися перед каменем з написом: «Направо підеш... наліво підеш... прямо підеш...» — і не знаходимо в собі рішучості, боїмося будь-куди ступити.

КОРЕСПОНДЕНТ: Заведено знайомити читачів з тим, хто дає інтерв'ю. Але сьогодні, як на мене, біографія інколи тільки заплутує уявлення. Ось ви, Сергію Леонідовичу, очолювали у Дніпропетровську останній обком комсомолу, а тепер — це мені відомо достоту — в колах молодих бізнесменів вважаєтеся політиком—виразником їхніх інтересів, на вас роблять чи робитимуть відповідну ставку. То чи не ознайомите читачів зі своїми переконаннями і побажаннями?

С. ТИГІПКО: Я тільки знаю, чого нашим людям сьогодні не вистачає і що заважає. Навіч розгубленість. А ще очікування, наче хтось мудрий прийде і все одразу переінакшить на краще — мов за помахом чарівної палички. Це — ілюзії. Насправді ж настав час орієнтуватися тільки на себе, на свої сили і здібності. Треба повірити, що кожен з нас на щось та здатен, відтак зможе забезпечити собі гідне благополуччя, якщо не лякатиметься нових реалій. Але для цього потрібно багато і наполегливо працювати, а не відбувати робочий день. Отже, не чекати, як милостині, манни з небес, а покладатися тільки на себе і вже сьогодні не сидіти без «свого» діла — таке моє побажання нашим людям. Наше золото — у нас самих.

Бесіду вів
Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Дніпропетровськ.

«КРАЩЕ БУТИ ЗГВАЛТОВАНОЮ, НІЖ УКРАЇНІЗОВАНОЮ!»

Свого часу в театрі «Березіль» Лесь Курбас поставив п'єсу Миколи Куліша «Мина Мазайло». У цій п'єсі роль тьоті Моті з Тули виконував незабутній Амвросій Бучма. Виголошена його устами репліка тьоті Моті теж незабутня. Вона переконано заявила: «Лучше быть изнасилованной, чем украинизированной!».

Ця репліка у різних модифікаціях звучить і нині. Слухаєш виступи, міркування, заяви багатьох сьогоднішніх політичних достойників, і перед очима постає тьотя Мотя.

Це стосується не тільки щиросердих поборників, що сплять і бачать нав'язливий сон про «единый великий Советский Союз», а й тих, хто порядкував нашими долями вчора. Коли Михайло Горбачов заявляв з екрана телевізора, що не уявляє собі майбутнього Москви без України, то він був менш щирий, аніж тьотя Мотя з Тули. Вона фізично не могла уявити, що буде говорити тільки українською, а Михайло Сергійович, кажучи про економічні негаразди, не міг допустити, щоб Україна стала державою, щоб українська мова жила нарівні з російською. Оце почуття зверхності, особливої винятковості, наче інфекція, сидить у душах багатьох достойників. Вони мовлять про права людини і про її дискримінацію. Коли у Вільнюсі омонівці стріляли в беззбройних людей, а спецзагони душили танками людські лави, то це не тому, що хотіли задушити порив литовців до свободи і їхню жадобу волі, а тому, що ті (литовці) пішли, мовляв, проти законів, проти порядку. Щоправда, по-фарисейськи замовчували, що литовці виступили проти колоніальних законів, проти зверхності російського над корінним, національним. Сучасна тьотя Мотя з Останкіно волає про утиски російськомовного населення, що взяли його за горло і душать. Простак може сприйняти інтерфронти як належне. Тьотя Мотя щиріша за політичних балакунів. Коли адмірал І. Касатонов кричить, що ніби не уявляє, як можна морську команду віддавати українською мовою, то він не тільки б'є чолом царському міністру Валуєву (який з великодержавницькою пихою заявляв, що «малорусского языка не было, нет и быть не может»), а й щиросердо доводить — легше йому, адміралові, бути згвалтованим, аніж українізованим. Він ладен Чорноморський флот розпродати за безцінь, тільки б не передати Україні навіть латаної посудини.

Та й не лише у керівництві, не лише у верхніх ешелонах влади сильна своїм духом тьотя Мотя. В низах теж можна почути її чарівний голос.

Коли з інтерфронтів зухвало повилазили носії великоруського шовінізму, коли явним став дух «единой, неделимой», тьотя Мотя спішно перефарбувалася на страдницю, на великомученицю, яку утискають. І заволала про права людини. Особливо в Криму і в Донбасі. Як тільки завели мову про неприродне становище української мови, як тільки заговорили, що в районах, де живуть сотні тисяч українців, немає українських шкіл і що це неприродно, коли в Україні українці перебувають на становищі ізгоїв, одразу з'явилося «РДК» (республіканський рух у Криму) і несамовито вдарило по «движению» на сполох: «Нас украінізують! Гвалт!».

Коли за наказом партійних бонзів у Донбасі в Україні тисячі шкіл стали російськомовними, тьотя Мотя вважала це природним і задоволено мовчала, бо її права тут не утискали. Були випадки, коли на вимогу кількох «російськомовних» українську школу переводили на російську мову викладання, і тьотя Мотя не вважала це утисками. Посягали ж не на її права, а на права колоніальних рабів. А для рабів утиски — річ звична. Коли ж гноблений починає домагатися своїх прав, то це вже, на її глибоке переконання, утиски, це вже порушення обраності, вищості тьоті Моті. Вона цього не стерпить. Навіть якщо треба буде вдатися до зброї. Хай буде югославський варіант, тільки не Україна й українство.

Слід сказати, що дух тьоті Моті з Тули живучий. Її голосіння про утиски «українських націоналістів» настільки голосні, що лякають навіть учених мужів, паморочать студентські голови. Якщо професор вузу, обговорюючи Закон про мови в Україні, каже, що він не може читати українською, бо їй бракує термінології, і що він отак одразу не може перейти з мови на мову, то тут теж маємо справу з фарисейством. Скажіть цьому професору, що його запрошують до США або Канади прочитати цикл лекцій, тільки треба вивчити англійську, і ви побачите, як зникне мовний бар'єр, як за кілька місяців він заговорить англійською і скаже, що нею й лекції читатиме. А от українською він не може, бо йому легше себе згвалтувати, аніж українізувати. Причому слід мати на увазі іще одне. Цей професор, кажучи про слабкість української термінологічної лексики, сором'язливо замовчує те, що саме він, професор українського вузу чи наукової установи, мав розробляти й культивувати цю термінологію, але на догоду русифікаторам не робив цього. І навіть не заікався про утиски українства, його науки і культури. Як раб, що гордо ставить собі на груди тавро про належність великоруському господарю, він гордий з того, що завдяки розмовам про утиски особи він може не дотримувати Закону про мови в Україні.

Студент, якого в кращих застійних «традиціях» запитують, чи не волів він слухати лекції російською мовою, схвально киває головою. І той, хто питає, і той, хто киває, посилаються на права особи і замовчують право народу одержувати освіту в Україні українською мовою. Одні й другі солідаризуються з невмирущим Валуєвим, для якого «малорусского языка не было, нет и быть не может». А це ж ті, хто має плекати українську науку в Україні. І якось дивно, навіть дико виходить. Для німця в Німеччині природно творити науку і культуру німецькою мовою, для англійця в Англії — англійською, італійця — італійською. Це природно. А українець в Україні має чомусь навчатися і творити науку російською. Невже навіть для людини з психологією тьоті Моті у середньовіччі, за часів панування інквізиції, наука і культура часто слугувалися не національною, а чужою (латинською) мовою. Невже Україна ніяк не може вибратися з пітьми середньовіччя, на догоду тьоті Моті з Тули?.

Прикро відчувати. Ще прикріше думати про це!

Роман ІВАНЧЕНКО.

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО ДОПОВНЕННЯ ДО СТАТТІ 54 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СТАТУС І СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ»

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Доповнити статтю 54 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 13, ст. 178; № 37, ст. 543):

а) у першому реченні частини першої після слів «Законом України «Про пенсійне забезпечення» словами «і не вище розмірів, установлених частиною другою цієї статті»;

б) частиною другою такого змісту:

«Максимальні розміри пенсій, передбачених цією статтею, не можуть перевищувати:

для учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС 1986 року, щодо яких установлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою: за І групою інвалідності — чотирнадцяти, за II групою — десяти, за III групою — шести мінімальних пенсій за віком;

для інших інвалідів, щодо яких установлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою: за І групою інвалідності—дванадцяти, за II групою інвалідності — восьми, за III групою інвалідності — чотирьох мінімальних пенсій за віком;

для сімей, які втратили годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи,— трьох мінімальних пенсій за віком на кожного непрацездатного члена сім'ї».

2. Установити, що пенсії, призначені згідно із статтею 54 вказаного Закону до прийняття цього Декрету, підлягають перерахуванню і приведенню у відповідність з Декретом.

3. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА
Заступник Міністра Кабінету Міністрів України
І. ЄМЕЦЬ

м. Київ
26 березня 1993 року.

КНИГОВИДАВНИЧІЙ СПРАВІ — ДЕРЖАВНУ ПІДТРИМКУ

Державні книжкові видавництва України, як і вся видавнича справа, переживають сьогодні економічну кризу. Дефіцит паперу, поліграфічних матеріалів, постійне зростання цін на них, а також оподаткування видавничої продукції призводять до скорочення випуску і непомірного подорожчання книг, які стають малодоступними для масових бібліотек, читачів і покупців. У минулому році кількість книг, випущених державними видавництвами, порівняно з 1990 роком, скоротилась на 66 мільйонів примірників, або більш як на 53 відсотки. Ці та інші приклади наводились на зустрічі видавців і поліграфістів з віце-прем'єр-міністром України М. Г. Жулинським.

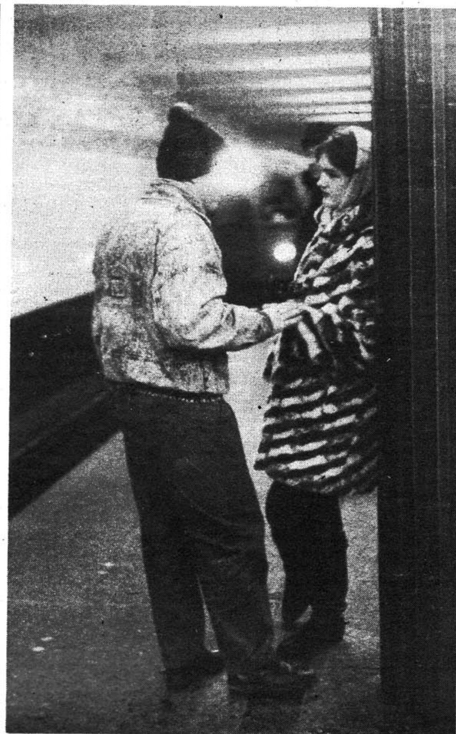
Національне книговидання занепадає, підкреслювали промовці. В той же час книжковий ринок заполонила маса бездуховної літератури, яка готується комерційними видавництвами. Торік на книжкових фабриках ВО «Поліграфкнига» на замовлення комерційних структур України і Росії виготовлено 92 мільйони книг — майже на третину більше, ніж випустили усі державні видавництва.

Особливу стурбованість присутніх викликало те, що до нового навчального року випущено лише 9 мільйонів підручників, тобто третину до потреби. Причина цього відома. Державна видавнича система не була своєчасно реформована і скоригована відповідно до вимог ринкових відносин. Тому даються взнаки стереотипи старого мислення як в організації редакційного процесу, так і у виробничо-економічній роботі. А відтак на часі визначитися щодо діючої видавничої системи. І тут вирішальну роль має відіграти закон України про видавничу справу, проект якого нині розробляється.

М. Г. Жулинський дав відповідні доручення щодо дальшого удосконалення книговидавничої справи та зміцнення її поліграфічної бази.

(УКРІНФОРМ).

ПІДЗЕМНІ ВУЛИЦІ КИЄВА

Видуває авангардову симфонію поїзд метро... Десь вище — скимлить баян... Подайте милостиню, заради Христа!.. Дівчино, здається, ми десь бачилися...

Тут вирує життя. Все буденно, все звично. Хіба тільки те, що під землею. Підземні мелодії, підземні злидні, підземне ж таки кохання. І, мабуть, саме через цю печать все видається все-таки трохи романтичним і неземним. Та й тільки. Бо саму казку можна відчути лише вночі, коли вже витягнуто фінальну ноту, і востаннє стомлено зітхнув баян. Тоді можна почути легеньке потріскування і перешіптування у стінах, стелі, долівці... Невже ви ніколи не чули про підземний народ? «Правда, не багатьом вдається нас побачити, однак бували випадки, особливо в старовину, що ми виходили на світ і показувалися людям. Тепер це стається рідко, тому що люди зробилися дуже нескромні».

Впевнена: ті, що прокладають метро, щодня возять пасажирів глухими тунелями, точно щось знають про підземних жителів. Але — мовчать.

Наталка ФІЛІПЧУК.

Фото Михайла САЧКА.

Експрес-інформація

ДОПОМАГАЮЧИ РОСІЇ, УБЕЗПЕЧУЄМО СЕБЕ

«Ніщо не може сприяти свободі, безпеці і процвітанню на планеті більше, ніж мирне відродження Росії. Саме цим ми і керувалися під час розробки «пакета» допомоги, який я маю намір запропонувати Президенту Б. Єльцину під час нашої зустрічі 3—4 квітня у Ванкувері». Про це заявив Президент Сполучених Штатів Б. Клінтон, виступаючи перед членами Американського товариства газетних редакторів у Аннаполісі. Він додав, що пропозиції американської сторони не є актом милосердя, а інвестуванням майбутнього самої Америки. Безсумнівно, це потребуватиме нових витрат, але вони окупляться сторицею, забезпечивши подальший мирний розвиток США, сказав Б. Клінтон.

ДВА ТИЖНІ НА РОЗДУМИ

Застосування сили для забезпечення дотримання заборони польотів над територією Боснії і Герцеговини санкціонувала Рада Безпеки ООН. Передбачається поетапна реалізація спеціально підготовленої з цього приводу резолюції. Зокрема, повноваження на застосування сили набувають чинності через тиждень. Однак збивати літаки, що порушили заборонену для польотів зону, дозволяється лише через сім днів після дати вступу в силу зазначених повноважень.

СКОРОЧЕННЯ АРМІЇ — СПРАВА ДОРОГА

Другий етап реформування білоруських збройних сил, який припадає на 1993 рік, потребує 3,3 мільярда рублів, заявив міністр оборони Білорусі генерал-полковник П. Козловський. За цей період планується скоротити армію республіки на 24,3 відсотка. У запас буде звільнено 10 тисяч офіцерів.

На початку цього року білоруські збройні сили нараховували 115 тисяч військовослужбовців, після скорочення їх залишиться 87 тисяч.

ІСЛАМ ПОКИ ЩО НЕ ЄДНАЄ

Відновили ракетні дуелі супротивні угруповання афганських моджахедів, таким чином порушивши угоду про перемир'я, досягнуту на недавніх переговорах в Ісламабаді. У західних передмістях Кабула формування проіранської шиїтської «Партії ісламської єдності Афганістану» і просаудівського «Ісламського союзу за визволення Афганістану» обмінялися ракетними ударами. Згадані зіткнення є результатом суперечок між Президентом ІРА Б. Раббані і новообраним Прем'єр-міністром країни Г. Хекматіаром щодо кандидатури на один із ключових постів в уряді — пост міністра оборони.

«ГРАДИ» ЗНОВУ ЗАДІЯНІ

Різко загострилася обстановка у Кельбаджарському районі Азербайджану. Тут майже 30 населених пунктів опинилися в блокаді вірменських підрозділів. Місто Кельбаджар піддається обстрілам з установок «Град», внаслідок чого виникли пожежі, зруйновано багато будинків, міські власті почали евакуацію населення. Надійшла інформація, що вірменські формування захопили прикордонні пости Каракаю й Елліджу.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

У дипломатичних колах

ЗАВЕРШИЛАСЯ НАРАДА ПОСЛІВ

У четвер завершила свою роботу триденна інструктивно-консультативна нарада керівників дипломатичних і консульських установ України за кордоном.

31 березня під час зустрічі з українськими дипломатами Президент держави Леонід Кравчук сказав про відновлення в нашому бутті понять «український дипломатичний корпус», «двосторонні зносини» як про об'єктивну реальність, викликану проголошенням незалежності України, що започаткувало процес її становлення як суверенної держави. Збагачена досягненнями нашої країни у її міжнародних зносинах за часів Київської Русі, Козацької республіки сучасна українська дипломатія ставить перед собою завдання, які враховують нові реалії. Це передусім створення необхідних умов для забезпечення стабільності міжнародного становища України і зміцнення зовнішніх чинників її національної безпеки, сприяння становленню України як авторитетного, надійного і передбачуваного партнера, що бажає жити у злагоді зі своїми сусідами, співпрацювати з усіма країнами на умовах рівноправності та взаємної вигоди. Пріоритетом у діяльності українських дипломатів є створення необхідних зовнішньополітичних умов, які сприяли б зростанню добробуту нашого народу, забезпечували б гідні умови його існування.

Саме ці завдання через призму кардинальних змін у стратегічній ситуації у світі розглядалися під час зустрічі голів закордонних місій України з Президентом Леонідом Кравчуком, Головою Верховної Ради Іваном Плющем, Прем'єр-міністром Леонідом Кучмою, віце-прем'єр-міністром, міністром економіки Віктором Пинзеником, на них наголошував у своїй доповіді у день відкриття наради міністр закордонних справ Анатолій Зленко. Перед дипломатами виступав голова постійної Комісії Верховної Ради у закордонних справах Дмитро Павличко.

Навіть простий перелік міністерств і відомств України, керівники яких виступили перед українськими дипломатами, красномовно говорить про те, яке величезне коло питань покликане вирішувати зовнішньополітичне відомство України. Це міністерства — оборони, культури, внутрішніх справ, зовнішньоекономічних зносин, транспорту, промисловості, у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС, машинобудування, військово-промислового комплексу та конверсії; державні комітети — митний, у справах охорони державного кордону, СБУ, рибного господарства. З головами дипломатичних і консульських установ у дні наради також зустрілися керівники Ради Товариства «Україна», Торгово-промислової палати, Академії наук, президії Укрінюрколегії, Укрінформу, Укравіації.

Нарада була інструктивно-консультативною, але на ній не звучало жодних імперативів, повчань. Бо це була нарада зацікавлених людей, які вболівають за долю України, за мир і спокій на теренах Європи, за злагоду в усьому світі.

Відпочинок

ТУРИСТИ — НАРОД ОДЕРЖИМИЙ

Майже десять років у Шрі-Ланці триває громадянська війна. Бойовики з угруповання «Тигри визволення «Тамілі ілама» воюють на північному сході цієї острівної країни з частинами урядових військ, добиваючись проголошення незалежної тамільської держави. «Непримиримі тигри» фактично контролюють вже третину Шрі-Ланки.

Попри таку нестабільну ситуацію, острів останнім часом приваблює багато іноземців, які проводять тут відпустки. Минулого року майже 350 тисяч відпочивальників відвідали цей край. Найбільше серед них представників Західної Європи. Мабуть, бажання скупатися у чистому океані й подихати свіжим тропічним повітрям Шрі-Ланки у зморених європейців сильніше, ніж страх перед бойовиками.

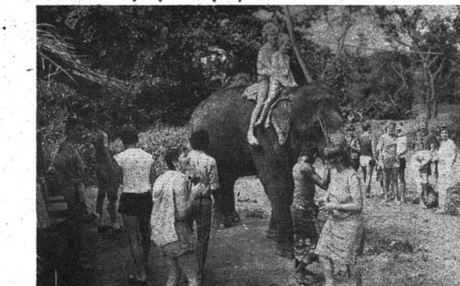

Фото із журналу «Шпігель».

Що почім!

ЦІНИ НЕ ВТРИМАТИ. ТОВАРИ ТЕЖ

Обіцяну стабільність цін на молочну продукцію держекомплану Білорусі втримати так і не вдалося. За останні кілька днів вартість кисломолочної продукції в магазинах республіки зросла в 4 рази. Так, за кілограм сметани 25-процентної жирності доводиться викладати 136 «зайчиків», а стільки ж сиру вищої якості коштує тепер 96 «зайчиків». Як повідомили в республіканському департаменті цін, навіть це чергове подорожчання не рятує продовольчий ринок Білорусі від масового вивезення цих дієтичних продуктів за її межі. Адже середня їх вартість у деяких державах СНД набагато вища.

Віктор ХОРОШКО.

Мінськ.

Контакти

ЗАМОСЦЬ ЗАПРОШУЄ НА ЯРМАРОК,

де для українських експонентів будуть пільги

У польському місті Замосць — адміністративному центрі однойменного воєводства, яке безпосередньо виходить до кордону України, з 14 по 17 квітня пройде п'ятий багатогалузевий ярмарок. Він проводиться під патронажем воєводи Майціна Замойського, який звернувся до нашої газети із проханням запросити українських підприємців на ярмарок. Редакція надіслала факсом запитання пану Майціну Замойському, на які він люб'язно відповів.

— Пане воєводо, просимо наблизити читачам «Голосу України» ідею ярмарку у Замосці. Хто бере у ньому участь, скільки років йому!

— Ярмарок має мету оживити економічне життя регіону. Він організується двічі на рік — весною і восени.

Ми хотіли б, щоб повернулися традиції ярмарку у Замосці. Власне, це місто, яке розташоване на історичному торговельному шляху з Заходу на Схід. Вже два роки ми докладаємо зусиль, щоб цей ярмарок був осередком зустрічей бізнесменів і підприємців Польщі, України, а також інших держав. Раніше такі безпосередні контакти між нашими сусідніми країнами були неможливі. Настав час змінити такий стан. Не хочемо, щоб надалі згадувалась назва ярмарку «Східна стіна», бо стіна ділить, а не об'єднує. Хочемо назвати ярмарок так: «Ворота Замосці». Регулярно організуючи її, може нам вдасться відкрити власне ці ворота на Схід. Якщо йдеться про експонентів — не окреслюємо суворо профілю діяльності, що представляється. Ярмарок — багатогалузевий і має представляти підприємства з усієї Польщі, але, передусім, з нашого воєводства.

— Чи брали колись у ярмарку участь українські фірми!

— У чотирьох ярмарках, що відбулися, взяло участь близько 300 фірм, у тому числі 40 українських. Так, як і польським фірмам, ми не окреслюємо профілю виставлених експонатів. Кожного, хто бажає представити свою продукцію у Замосці і налагодити контакти,— будемо раді бачити. Дуже хотілося б, щоб якнайбільше українських фірм відвідало Замосць. Ми налагоджуємо ділові контакти з підприємствами України. Дуже добре співробітничаємо з Сумською областю. Сподіваємось, що і цього року будуть у нас гості із Сум. Схоже з Волинню. Дещо важче налагодити співробітництво з Львівською областю. Але нас не покидає добра думка: з Замосці до Львова найближча відстань.

— Чи передбачені якісь пільги для українських фірм, які виявляють бажання приїхати на ярмарок!

— Українські фірми, які приїдуть до нас, не платитимуть за ярмаркову площу. Безплатно вони братимуть участь у семінарах, зустрічах, на яких під час ярмарку обговорюватимуться справи торгівлі і співробітництва Схід—Захід. У гостей з України буде можливість налагодити особисті контакти з представниками різних фірм з інших країн, які приїдуть до Замосці. Нашими гостями вже були німці, італійці. Сподіваємось.

— До кого мають звертатися українські фірми, які хотіли б взяти участь у ярмарку! Чи є можливість заключити угоди з польськими партнерами!

— Повну інформацію по телефону можна одержати від співорганізатора ярмарки фірми «Інтередам» у Замосці. Телефон 7-14-34. Туди можна надсилати і заяву. Зрозуміло, що під час ярмарку можна укласти не тільки вступні угоди, але підписати й контракти.

Запрошую до Замосці!

— Дякую за інтерв'ю, пане воєводо.

P. S. Як повідомив генеральний директор фірми «Інтередам» Адам Майкут, у Луцьку розпочало свою діяльність спільне українсько-польське підприємство «Едам-Світ», куди теж можна звернутись із заявкою про участь у ярмарку. За телефонами (03322) 2-47-26 та 2-71-52 вам дадуть потрібну консультацію, повідомлять про умови участі у ярмарку. Фірма «Едам-Світ» готова представляти у Замосці інтереси українських підприємств та бізнесменів.

Олександр БІЛИК.

Із життя зірок

ПОДАРУНОК МАРІАННИ

Приємний сюрприз зробила своїй мамі мексиканська актриса Вероніка Кастро, добре відома українським телеглядачам по серіалу «Багаті теж плачуть». В одному з фешенебельних районів Мехіко відбулася урочиста церемонія відкриття салону краси, який «Маріанна» подарувала своїй мамі Сокорро Кастро.

— Дякуючи доньці здійснилася мрія всього мого життя — мати можливість робити людей красивішими, — заявила поважна сеньйора.

У кількох залах салону краси вже приступили до роботи спеціалісти. Незважаючи на те, що в його будівництві й оснащенні взяла активну участь як спонсор одна з великих парфумерних фірм, Вероніці Кастро довелося вкласти на здійснення материнської мрії кругленьку суму. Однак вклад капіталу було зроблено досить вдало, оскільки шефство над салоном узяв популярний у Мексиці особистий перукар Вероніки — Альфредо Паласіос, майстерність котрого добре відома мільйонам телеглядачів 40 країн світу, в яких демонстрували телесеріали за участю актриси.

Актуально

В ОДНОМУ ВИЗНАЧИЛИСЯ, А В ІНШОМУ — НІ

Проект положення про Координаційно-консультативний Комітет (ККК) парафовано більшістю учасників наради представників країн співдружності у штаб-квартирі СНД у Мінську.

За проектом положення про виконавчий Секретаріат учасники зустрічі не визначились: чи буде він самостійним органом, що працює на всі органи співдружності, чи існуватиме при ККК? Над цим документом ще працюватимуть експерти, які протягом десяти днів підготують додатково проект положення про виконавчий Секретаріат. Торкаючись висунутої ідеї економічного союзу Російської Федерації, Казахстану і Білорусі, на зустрічі з білоруським прем'єром В. Кебичем, віце-прем'єр Росії О. Шохін підкреслив, що його країна не ставить такого питання.

ІТАР — ТАРС.

Подія тижня: коментар спецкора відділу зарубіжної інформації

Навіть власні проблеми на другому плані

Незважаючи на те, що цей тиждень був не дуже багатий на вагомі події міжнародного життя, все ж таки одну з них слід виділити. Це — подорож Президента Єгипту Х. Мубарака до Німеччини, Великобританії, а потім — до США. Мета зустрічей з лідерами європейських держав і Сполучених Штатів — здобути підтримку у якнайшвидшому відновленні близькосхідного мирного процесу, довести неможливість подальшого відкладання дев'ятого раунду арабо-ізраїльських переговорів у Вашингтоні, планованих на 20 квітня.

Подорожі єгипетського Президента передувало безрезультатне завершення у Дамаску зустрічі партнерів Ізраїлю по переговорах. Вона була покликана виробити єдину позицію щодо участі Йорданії, Лівану, Сирії та палестинської делегації у вашингтонському раунді. Нині тривають консультації і контакти зацікавлених арабських сторін зі спонсорами мирних переговорів: США і Росією з метою усунути перешкоди, створені Ізраїлем на шляху відновлення близькосхідного діалогу. І тому Єгипет як найбільша арабська держава (усвідомлюючи, що без миру в регіоні не можна вирішити питання внутрішні і навпаки) вважає за необхідне і сподівається розв'язати проблему повернення депортованих палестинців. Саме вона, зрештою, і гальмує поступ мирного процесу на Близькому Сході. У Німеччині Мубарак і федеральний канцлер Г. Коль під час бесіди дійшли обопільної згоди щодо необхідності відновлення близькосхідних переговорів. Очевидно, що такою самою підтримкою єгипетський лідер заручиться і у Великобританії. Втім, на мою думку, саме майбутня його зустріч із Президентом Сполучених Штатів Америки Б. Клінтоном визначить: чи відновляться арабо-ізраїльські переговори в американській столиці наприкінці квітня.

Артем ПРОХОРЕНКО.

Політична карта світу

«НАША РЕЛІГІЯ Є ПОЛІТИКА, А НАША ПОЛІТИКА Є РЕЛІГІЯ»

Відомі процеси на території колишнього СРСР остаточно вирішили долю геополітичної полярності світу, яка проіснувала добрі три чверті століття. Але помилково вважати, що це був водночас і початок, і кінець руйнування того «великого ідеологічного поділу».

За новітньої історії політична карта розфарбована не лише на два кольори. На її тлі є барви, які не можна віднести ні до західного, ні до східного тону.

Так чи не найвідчутнішими у деполяризації світу останньої чверті століття стали події на Середньому Сході, а саме — утворення в цьому регіоні ісламських республік. Започаткували цей процес ісламська революція в Ірані і встановлення в цій країні ісламського республіканського ладу, 14-ті роковини якого виповнюються в ці дні.

Революція в Ірані 1979 року перекреслила плани лідерів двох світових блоків, які боролися за вплив у регіоні. Яскравим підтвердженням цього є факт, що чи не головним гаслом тих подій стали слова: «Ні Захід, ні Схід, а ісламська революція». Теологи ісламу віддшукали у цій релігії зерна державності, засади, на яких мусульмани зможуть побудувати міцну, незалежну, власну ісламську державу. На думку її засновників, це утворення має уникнути помилок двох світових систем і будуватися на духовних цінностях. Цьому курсу в Ірані вірні й донині.

Питання ісламської державності вкрай не просте, і, як правило, з цього приводу звучать полярні думки. Але й обходити його не можна хоча з огляду на те, що на Середньому Сході формується, слідом за Іраном і Пакистаном, ще одна ісламська республіка — Афганістан. Та й події у незалежних республіках Середньої Азії не дають підстав відносити це питання до розряду другорядних. До того ж сьогодні дедалі частіше з боку певних політичних кіл можна почути застереження з приводу посилення ісламської загрози світу. У засобах масової інформації різних країн точаться суперечки: чи є реальні підстави для таких побоювань і яку політику надалі проводити західним державам щодо Ірану.

А от думка щодо цього Надзвичайного і Повноважного Посла Ірану в Україні Бегзада Мазаері:

— Вважаю, то злі вигадки, що, мовляв, іслам співзвучний з такими явищами, як насилля, помста, невігластво чи нетерпимість до інших релігій. Навпаки, найважливіше у цій релігії — бажання миру і спокою для всіх. Ісламська революція дала сучасному людству політичний лад, спрямований на встановлення справедливості з пріоритетом Бога і духовності. Усі пророки Аллаха на землі давали людям лише правильні поради, як влаштувати своє життя. Ми впевнені: наша релігія є водночас нашою внутрішньою і зовнішньою державною політикою, а наша політика є нашою релігією.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

На знімку: нинішній Президент А. Рафсанджані керується у державній політиці ідеями засновника Ісламської Республіки Іран Імама Хомейні.

Ситуації

ТРЬОХЦЕНТНЕРНИЙ БОЛГАРИН ЗБИРАЄТЬСЯ ДО ВІДНЯ

Нещодавно житель Пловдива — 47-річний Живко Тенев отримав підтвердження товариства захисту повнотілих людей, що він насправді є найважчою людиною в Європі. При зрості 187 сантиметрів пан Тенев важить 287 кілограмів.

Його «Волга» вже третій рік стоїть у гаражі. Саме стільки часу (з 7 березня 1990 року) він, гірник в минулому, не виходить зі своєї квартири, що на восьмому поверсі. Пригадує, що тоді, напередодні свята жінок, купив чобітки своїй дружині та доньці, а собі — відеомагнітофон. Ніби передбачав, що на вулицю більше вийти не зможе.

«У нашій родині були люди повнотілі, — каже Живко Тенев, — але такого, як я, не було ніколи». Проблеми з обміном речовин у нього з'явилися десять років тому. Місцеві та столичні лікарі, які його оглядали, рекомендували сувору дієту. Але це не допомагало. Нині Тенев лише раз на тиждень їсть хліб, щодня — по кілька апельсинів. Проте кілограмів не втрачає. Йому дошкуляє високий тиск. Тільки серце працює добре. Спить він щонайбільше годину на добу. Самостійно може зробити тільки 15 кроків. Коли сидить на балконі своєї квартири, під величезний живіт підставляє спеціальну масивну підставку.

Професор Карл Дійстел з австрійської клініки «Рудольф Фінстунг» обіцяє вилікувати Тенева. Операція (скорочення шлунку, кишок) коштує 320 тисяч шилінгів. «А звідки у нас такі гроші, — сказала мені Христина, 20-літня донька Тенева. — У батька пенсія близько тисячі левів. З кожним днем йому все гіршає, він уже не витримує психічно. Три пловдивські фірми перерахували на рахунок Тенева 40 тисяч левів. Оце й усе. Він усвідомлює, що несправедливо вимагати від держави якихось коштів, якщо на них можна вилікувати хвору дитину. «Що поробиш, — сумно мовить Христина, — багато кілограмів — багато проблем». Але надії сім'я Теневих поки що не втрачає.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Софія.

Справи бізнесові

«ТИГР» НЕ ПРОТИ СПІВРОБІТНИЦТВА

Нещодавно в Південній Кореї побувала делегація ділових кіл України. Протягом шести днів представники українських підприємств, НДІ, будівельних організацій, Торгово-промислової палати та зовнішньоторговельних структур знайомилися з економікою цієї держави, секретами її економічного дива, перспективами співробітництва України та Південної Кореї. Розповідає генеральний директор зовнішньоторгового об'єднання «Укрімпекс» Станіслав СОКОЛЕНКО:

— Українські промисловці та підприємці уже більш-менш встигли зазнайомитися з нашими найближчими сусідами. Та час спливає швидко, і настає момент, коли ми повинні вивчати нові для нас ринки, які на сьогодні найдинамічніші й найперспективніші. З цією метою близько 20 представників ділових кіл України відвідали в березні Південну Корею — одного з чотирьох молодих «тигрів» Тихоокеанського регіону, як образно називають цю державу.

Нам вдалося відвідати виставочні комплекси Всесвітнього центру в Сеулі, а також заводи найбільших компаній Південної Кореї, у тому числі підприємство зі складання виробів побутової електроніки фірми «Самсунг» у місті Інчоні. Саме в ході відвідин заводу «Самсунг» можна було переконатися в серйозності та ефективності розробок фірми, що були передані підприємствам Східної Європи, СНД й Китаю. Технології «Самсунга» істотно допомагають модернізації промисловості цих держав.

Молодшою порівняно із «Самсунгом» є фірма «Деу», яка існує майже 30 років. У 1968 році вона почала випускати одяг. А до 1990 року стала провідним підприємством уже важкої промисловості. Від початку 80-х років «Деу» почала випускати автомобілі, судна, побутову електронну апаратуру та засоби телекомунікації.

У ході нашого перебування ми відчули значний інтерес корейської сторони до розвитку ділових та комерційних зв'язків між нашими країнами. Це пов'язано з тим, що за останні роки темпи зростання економіки Кореї почали знижуватися, а американці почали проводити жорсткішу політику щодо її імпорту. Корейські фірми у пошуках можливостей розширення експорту своєї продукції та розвитку взаємовигідних інвестицій почали уважніше придивлятися до східноєвропейських країн, у тому числі й до України, оскільки вона має розвинуті чорну та кольорову металургію, хімію та машинобудування. А для України Південна Корея є, мабуть, найсприятливішим регіоном для співробітництва, а також вікном для виходу до країн Південно - Східної Азії. Немаловажно і те, що технологічний рівень Південної Кореї близькіший і прийнятніший для нашого технологічного рівня, зокрема машинобудівної бази. Це дає змогу без великих складнощів освоїти багато які південнокорейські технології, котрі можуть бути використані, наприклад, в автомобілебудуванні, електронній промисловості, виробництві медичного устаткування, будівництві та легкій промисловості. Все це може бути доповнено активізацією прямих зв'язків між підприємствами, обміном науково-технічними розробками, створенням спільних підприємств.

Переконавшись у ході візиту, що це принципово важливий для України в цілому і нашого об'єднання зокрема регіон, ми уклали договір про відкриття представництва ЗТО «Укрімпекс» в Південній Кореї уже в цьому році. Це буде чисто комерційна структура, яка зобов'язана себе повністю окупити й бути корисною не лише для об'єднання, а й для всієї України.

Культура: спростування

ПІДТАСОВКА, ПРЕПАРУВАННЯ, СПЕКУЛЯЦІЯ...

або Циклоп Поліфем у тозі ангела-хранителя

У боротьбі проти Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження група людей не зупиняється ні перед чим, намагаючись ствердити свої непривабливі наміри.

Прочитавши в газеті «Молода гвардія» за 5 березня публікацію на цілу сторінку під убивчою назвою «Луна з печери Поліфема, або Хто чинив судилище і виносив вирок Василю Стусу», відверто кажучи, я зажурився. Затятий анонім пред'явив мені такі звинувачення, після яких кожна совісна людина мала б себе запитати: «Як мені дивитися людям в очі! Як далі жити?» Поставлена попереду поданих у газеті архівних документів «Закрита рецензія на збірку віршів Василя Стуса «Зимові дерева» консультанта відділу культури ЦК КПУ П.Осадчука» вперше в житті покликала мене в архів на пошуки документа, що, за газетною версією, позбавив поета волі, не дав вирватися «з ув'язнення, куди він потрапив не в останню чергу завдяки тодішнім чинбарям від культури, цеківським інструкторам Цмокаленку — Осадчуку та іншій «чорній раді»...

В Архіві громадських об'єднань України я знайшов те, що шукав, і зрозумів: саме на ефект морального розстрілу розраховував утаємничений автор довільного коментаря до архівних документів, зумисне поданих вибірково і в послідовності, що суперечить принципам їх наукового оприлюднення, але відповідає задуму новоявленого Ульріха, що вирішив чинити безапеляційний суд на однобічних, по суті сфальсифікованих, висновках поспішного «слідства».

Згодом ця ж таки газета прояснює ситуацію і мимоволі саморозкривається. В ній 15 березня ц.р. під виглядом продовження «Відлуння з печери Поліфема» з'являється «Пояснення щодо листа Василя Стуса інструктора відділу культури ЦК КПУ Олександренка», напередодні вилучене з тематично єдиного блоку архівних документів. «Пояснення» було першим додатком доповідної записки заступника завідувача відділу культури ЦК КПУ Цмокаленка, а другим додатком була «Рецензія».

Анонімний автор вдався до творення штучної композиції, знехтувавши науковими засадами архівіста, що передбачають: 1) називати своє прізвище як першовідкривача — упорядника документів; 2) посилатися, де взяв документ, з якого архіву, фонду, опису і з якої справи, зазначити аркуші у справі; 3) дотримуватися розміщення документів за хронологічною ознакою.

Задля чого були знехтувані ці засади? Не ради з'ясування істини, причин трагедії В.Стуса, а задля шельмування, морального терору конкретної людини, що комусь нині, очевидно, заважає в політичній боротьбі, реалізації власних егоїстичних цілей.

Певно, газета нарешті надрукувала «Пояснення...» для того, щоб уникнути замовчування документів, у яких є однозначно сформульовані політичні звинувачення проти В.Стуса. Але ж надрукувала після того, як у номері за 5 березня ц.р. хвацько реалізувала лихий задум створення образу монстра, душителя української культури, яку нині «захищають» втаємничені добродії.

Існує в архіві громадських об'єднань України (донедавна архів ЦК КПУ) фонд N 1, опис N 32, справа N 456 на 216 сторінок. Там є лист В.Стуса до першого секретаря ЦК КПУ П.Ю.Шелеста, написаний 18.1.1972 р. з тюрми КДБ (це тоді, здається, розмито називалося слідчим ізолятором), лист В.Стуса до секретаря ЦК КПУ Ф.Д.Овчаренка, датований 23.1.1972 р., доповідна записка заступника завідувача відділу ЦК КПУ Цмокаленка секретарю ЦК КПУ Ф.Д.Овчаренку з написаною від руки резолюцією навскоси: «Доповідав П.Ю.Шелесту 22.2.1972 р. Підпис: Ф.Овчаренко». Про два додатки до цієї доповідної сказано вище, але змушений наголосити: «Рецензія...» замикає цей пакет документів і має в кінці дату, чомусь написану від руки і не моїм почерком: 15.2.1972 р. До речі, в газетній публікації представлені документи датовані, крім «Рецензії...» Далі йде відкритий лист до «Літературної України», написаний від руки, підписаний: В.Стус, дата: 20.1Х.1972 р. Завершує ці документальні свідчення трагедії Поета заява на ім'я вже нового першого секретаря ЦК КПУ В.В.Щербицького з проханням надрукувати його відкритий лист до «ЛУ», підписана: В.Стус, дата: 5.Х.1972 р. До цих двох останніх документів немає ні пояснень, ні рецензій, ні резолюцій. Адже настав час, коли спецслужби колишнього СРСР вже робили «націоналістами» не тільки поетів, а й перших секретарів ЦК «братніх» республік. Відомо, куди тоді подівся П.Шелест і як повівся його партійний наступник В.Щербицький у здійсненні національної політики, у зміцненні «дружби народів» на руїнах української культури, коли одні партфункціонери ставали ректорами гуманітарних вузів, а їхні молодші комсомольські побратими лижі гострили в досі незвідані, але широко відкриті для них простори суспільних наук.

На цьому я міг би поки що поставити крапку. Тільки завдячуючи газеті «Молода гвардія», яка змалювала портрет монстра, а потім у свинячий голос опублікувала «Пояснення щодо листа В.Стуса інструктора відділу культури ЦК КПУ Олександренка», дозволю собі провести деякі паралелі, яких ніколи не провів би з етичних міркувань, якби не було і цієї публікації з пакету документів, волею обставин добре вивчених мною в архіві.

Ні в якому разі не дозволив би собі опускатися до самовиправдання, але ж, зіткнувшися з грубими фальсифікаціями і підтасовками, зобов'язаний дещо пояснити. Так, рецензію я писав. У цьому полягала робота консультанта відділу культури ЦК КПУ. Тільки що писав і в якій атмосфері? Йшлося про книгу, видану за кордоном, певна річ, як тоді офіційно стверджувалося, видану на кошти іноземних диверсійних центрів, у яких служили українські буржуазні націоналісти. Дуже мені не подобалося це ідеологічне кліше і водночас я знав, що автор виданої в Бельгії книжки вже сидить у застінках КДБ. І от я пишу рецензію, точніше — розгорнуту анотацію, з якої тодішній доволі ліберальний секретар ЦК КПУ Ф.Д.Овчаренко повинен скласти собі уявлення про поета, що сидить там, де раніше, не так давно з погляду суспільно-часового, сиділи і поети, і працівники ЦК, і..., і...

Минуло відтоді понад двадцять років, та, перечитавши документи, я пригадав, як тоді зрадів знайденому визначенню: «... автор з ідеалістичних позицій розробляє тему любові до своєї Батьківщини». Думав, таким чином, уникнути слова «націоналізм», яке мені дуже не хотілося вживати. Читаю нині, а мій «винахід» продовжений словами: «... внаслідок чого іноді скочується до націоналістичних концепцій щодо історичної долі України». Що поробиш? Після інструктора чи консультанта текст проходив через столи зав. сектором, заст. зав. відділу, іноді кілька правок чи вписок могли надати тексту додаткового чи й зовсім нового ідеологічного забарвлення. Але грець із ними, з можливими змінами й доповненнями в тексті!

Уявімо собі «Рецензію...» з самого початку такою, якою вона зафіксована в архіві. Що в ній домінує? Через весь текст виникають дивні, як на «кровожерний» намір ідеологічного монстра, слова, звороти, формулювання: «...**поряд з багатьма** віршами про красу природи, кохання, любов до рідної землі, містить **ряд творів**, позначених авторським нерозумінням...» , «в окремих творах загостреновано акцентується увага на тіньових сторонах нашого життя», «збірка, за деякими винятками, витримана в мінорно-драматичній тональності...». Це був час, коли за такі настрої, виражені в поезії, вже не запроторювали в тюрму. Рецензент добре знав це, педалюючи насамперед на мотиви суму, самотності і відчаю, щоб уникнути політичних звинувачень.

У рецензії щедро цитуються кількарядкові фрагменти з поетичних творів, яким передують, наприклад, такі вислови, зорієнтовані на співчуття того, хто її читатиме: «Автор доводить себе до відчаю», «Автор оплакує себе і свою молодість», «Автор волає про безвихідь свого становища». Останній вислів рецензента не випадково проілюстрований рядками поета: «Один! Один! Як я один, Один на цілий світ». Так, рецензія не позбавлена літературно-критичних стереотипів доби соцреалізму, однак в ній домінують оцінки й натяки, наведені вище. Принаймні немає жодного політичного звинувачення, що знаходимо в інших архівних документах, представлених у пакеті, про який мова.

Зрештою, вчитаймося в останній абзац рецензії, своєрідний висновок: «В збірці «Зимові дерева» чимало віршів про кохання, світлі пориви молодості, автор вміє яскравими фарбами малювати природу і глибоко відчувати її. Але в даній збірці, де В.Стус, до речі, **продемонстрував високу поетичну майстерність,** на жаль, не ці мотиви і не ці якості є визначальними». Так, після «на жаль» йдуть компромісні як для тодішнього працівника ЦК, «відчіпні» для його начальства слова, але ж висновок не має нічого спільного із політичними звинуваченнями в документі («Поясненні»), що передує «Рецензії», свідомо спочатку пропущеному анонімом: «Згодом, 30.Х1.1971 р. до ЦК КПУ України надійшов лист В.Стуса. Його зміст і характер показують, що автор у письмовому вигляді повторив основні міркування, висловлені ним у попередній розмові з працівниками відділу культури ЦК. Загострюючи окремі моменти у листі, В.Стус нерідко вдається до прямих вигадок, наклепницьких аналогій, фальсифікацій, тенденційних узагальнень і провокаційних рекомендацій». В іншому місці «Пояснення...»: «Як у своїй усній заяві, так і в листі В.Стус перекручує факти, додержується неправильних поглядів на сучасний літературний процес, тенденційно настроєний проти партійної лінії...» І наприкінці того ж «Пояснення»: «Як усна заява, так і лист свідчать про те, що ніякі аргументи і роз'яснення не переконують В.Стуса, котрий і далі продовжує стояти на хибних позиціях».

Підкреслюю, я ніколи не посилався б на писання колишнього колеги по роботі Д.Олександренка, який, коли міг, не кривдив людей, намагався робити їм добро, якби його «Пояснення щодо листа В.Стуса» не було опубліковано в газеті, що використовується нині відомою групою людей у боротьбі проти Комісії Верховної Ради України з питань культури та духовного відродження — на захист своїх приватних інтересів. У цій боротьбі вони не зупиняються ні перед чим, видаючи себе ледь не за єдиних, воістину чистих і відданих служителів української культури.

Мене вразило, як безпардонно і підло ці люди препарують самого В.Стуса, яким прикриваються. В статті анонімного автора «Молода гвардія» за 5 березня ц.р. пише: «Уявімо, читачу, типову культурно-історичну ситуацію кінця 60-х, початку 70-х... 80-х... Добре, мабуть, жилося тоді таким платним інформаторам і таємним рецензентам. Та годі про це!

Що їм до того, що це тільки прикрі знаки моїх індивідуальних помилок, сліди суб'єктивних зміщень реальних масштабів і пропорцій?

Що до того людям, які завжди сумують із наших успіхів і завжди втішаються із наших турбот?

Що їм до нашої Великої Справедливості? Вони не хочуть про неї чути. Що їм до наших вад? Вони тільки шукають нагоди, аби посміятися...»

Це — з тексту листа, — пише далі лицемір-анонім. Аби не знати його змісту повністю, то подумалось би, що Василь Стус дає відповіді авторові закритої рецензії П.Осадчуку. Вчитуючись між рядків, ловимо себе на думці, що ніби здогадується, кому адресовані ці слова: «Спотворюючи риси авторського обличчя, анатомуючи душу, вони ладні препарувати митця, а потім закатувати його лихою славою». В якій ще країні за вірші так мордували людей? — риторично вивершує свої підтасовки колективний анонім.

Читаємо архівний документ під назвою «Відкритий лист до «Літературної України» за підписом В.Стуса, який, знову ж таки я змушений зацитувати, щоб відкрити безчесну методу препараторів: «Без мого відома і дозволу видрукувані за кордоном, ці статті з'явилися на шпальтах реакційної націоналістичної преси, зазвучали в передачах ворожих антирадянських радіостанцій. При цьому трубадури антикомунізму вхопилися, насамперед, за окремі гіперболічні вислови, надавши їм вигідного для себе тлумачення.

Що їм до того, що це тільки знаки моїх індивідуальних помилок, сліди суб'єктивних зміщень...», далі — читайте вище процитоване підколодним автором і безсоромно переадресоване П.Осадчуку. Ось до чого вдаються деякі працівники системи культури, яких цікавить лише їхнє службове становище в державних закладах культури, а на культуру й мораль їм наплювати.

Публікації в газеті «Молода гвардія» здетонували мою пам'ять. Багато згадалося з тих часів, коли я, тоді молодий літератор, волею долі працював у 1970-1973 рр. в апараті ЦК КПУ. Нині в Києві, та й за межами, є чимало людей, які пам'ятають, що і як тоді мені доводилось робити, з ким боротися і кого захищати. На рівні тодішнього мого розуміння літератури як форми суспільної свідомості й вираження національного духу я там, певна річ, висловлювався, як усно, так і письмово, з приводу характерних тенденцій і явищ тодішнього літературного процесу. Випадало писати багато різних довідок і висновків про книжки, журнальні публікації, розглядати численні листи й відверті доноси, писані письменниками на письменників, авторами на видавців, «пильними» читачами, які шили політику авторам прочитаних книжок. То була важка, виснажлива і небезпечна робота, в якій я часто відчував себе голим серед вовків. Певно, не всі мої службові писання були бездоганні, та не було здається серед них того, що могло політично зашкодити талановитим письменникам, заподіяти чергового ідеологічного погрому в літературі.

Мені доводилося, наприклад, «відклеювати» ідеологічні ярлики від книжки віршів «Відлуння» Б.Олійника, повістей «Турецький міст» Р.Федорова, «Мовчун» В.Близнеця, «Сільські вчителі» Є.Гуцала, опротестовувати висновки Головліту щодо перших збірок поезій В.Гея і Марії Павленко, після чого вони таки побачили світ. Таку позицію дедалі важче було відстоювати, особливо з «вознесінням» на партійний Олімп В.Ю.Маланчука в ролі головного ідеологічного божества.

У липні 1973 р. мене звільнили з посади консультанта відділу культури ЦК КПУ без працевлаштування. Чому? Бо секретарев ЦК В.Ю.Маланчуку дедалі більше не подобались мої службові писання, зокрема висновок про книгу Заремби «Іван Манжура» (після мого «неблагонадійного» висновку книгу передали на рецензію до Інституту літератури АН України, де вчені люди успішно виконали політичне замовлення). Головний ідеолог республіки обурився, коли прочитав у репертуарному збірнику «Естрадна мініатюра» (видавництво «Мистецтво», 1972 р.) мій вірш з епіграфом: «Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину». — Як я можу довіряти людині, що орієнтується на В.Симоненка! — роздратовано сказав партійний бос у розмові з секретарем парторганізації відділу Д.Янком. Крім того, мене було звинувачено в тому, що не доповів по інстанції про «ідеологічно шкідливі» виступи критиків В.Дончика, Гр. Сивоконя і М.Острика на симпозіумі радянсько-німецьких (НДР) критиків, який проходив у Спілці письменників України, а мені випало там бути представником відділу культури ЦК.

Я не став би про це згадувати, якби анонімний автор, пустивши в хід всі можливі й неможливі засоби глобальної критики , не звинуватив мене в тому, що я нібито «перефарбувався» в теперішні часи, аби далі бути на поверхні.

Мені не доводилося перефарбовуватись. Я пройшов через нормальний процес еволюції. Навіть у моїй першій книжечці «Революційний паспорт», виданій 1967 року ще в Одесі, коли я працював в обкомі комсомолу, поряд з тематичними віршами-паровозами є, наприклад, таке: «Забрів я в нетрі непролазні з інтриг нікчемних і обманів. Навколо мене — платні блазні, як у дешевім балагані». Або таке: «Ви не вірте мені, понурому, У папери зануреному, Ви не вірте собі, уздрівши, що сиджу за столом зосереджений. Слава Богу, я не здурів ще, Але вас попереджую: — Я — це не я, їй-Богу, За столом моя тінь убога». Такі собі вірші, дулі в кишенях, як на той час, але вже по них видно, що мій бунт давно визрівав у душі.

Анонімному авторові (авторам), що поспішно взялися малювати з мене портрет монстра, раджу прочитати у моїй книжці «Пряма мова» («РП», 1984) вірш «Тимчасовість», де висловлено ставлення до певної категорії людей, які живуть і процвітають сьогодні, здається, вони стали ще більш діяльні й напористі, ні перед чим не зупиняються на шляху до своєї мети і дуже люблять прикриватися святими іменами і високими словами, —

Подонок нині на сторожі,
А раптом хтось його розкусить,
І він в слова ясновельможні
Вдягать своє подонство мусить.

І на завершення цієї невеселої статті скажу тим, чий «слід» залишився в архіві у вигляді підписів на так званому листку використання одиниці зберігання,— нехай собі живуть спокійно і ситно, шугаючи пацюками в помийних ямах компартійної історії. Я їх не збираюся переслідувати, бо жив і живу за моральним імперативом, оголено сформульованим у відомих поетичних рядках: «Поети за собою право залишають, всі інші відкидаючи права, — належати до тих, кого вбивають, а не до тих, хто холодно вбива».

Петро ОСАДЧУК.

КВІТЕНЬ

Прикмети

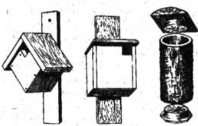
- Птахи в'ють гнізда на сонячному боці — бути холодному літу.
- Якщо з берези тече багато соку — бути літу дощовому.
- Осика має великі бруньки — буде врожай ячменю.
- Перша зелень на березі — орний шар грунту прогрівся на 7 градусів. Настав час садити картоплю.
- Зацвіли терен і вишні — можна сіяти кукурудзу.
- Ластівка прилетіла — скоро грім загримить.
- Ластівки низом розлітаються — на дощ або вітер.
- Гроза на початку квітня — на тепле літо.

Календар садівника

Зробіть весняний огляд плодових і ягідних рослин. Сильно ущільнений, а також не перекопаний з осені грунт перекопайте. Перед перекопуванням по проекції крони, краще в кільцеві канавки чи ямки, внесіть органічні, фосфорні і калійні добрива, а поверхово — азотні.

До набрякання бруньок обов'язково виріжте сухі і гілки, що відмерли. Почистіть, продезинфікуйте і змастіть усі рани, дупла і погризення. Зріжте й приберіть гілочки з яйцекладками кільчатого шовкопряда.

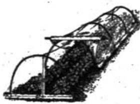
На початку місяця розвісьте нові і почистіть синичники і шпаківні, вивішені у саду раніше. В середину гнізд бажано насипати суху торф'яну чи деревну потерть шаром до 1,5 см. Дахи шпаківень краще робити з'ємними. На передній стінці хатки зсередини роблять невеличкі насічки, щоб пташенятам легше було виходити з гнізда. Фарбують хатки сірою чи коричневою фарбою, краще олійною. Можна обмазувати гнізда глиною.

Пам'ятайте, комахоїдні пташки — друзі саду! Пара синиць протягом дня приносить корм своїм ненажерливим пташенятам більш ніж 350 разів. За час росту пташенят сім'я шпаків приносить їм майже 8000 хрущів та інших великих комах. Така сім'я може зберегти від ушкоджень шкідниками до 40 плодових дерев середнього віку. Бережіть пташок!

До набрякання бруньок зробіть обрізку плодових дерев. На малоцінні сорти прищепіть більш цінні. Робити щеплення можна з моменту набрякання бруньок на підвої до початку його цвітіння (приблизно з середини квітня до третьої декади травня). У кісточкових цю операцію треба закінчити до розпукування бруньок дерева, до якого прищеплюють.

Зніміть зимові накриття на молодих посадках полуниці. У кінці квітня висадіть розсаду полуниці. Брати її з власної ділянки не рекомендовано: може бути заражена хворобами і шкідниками. Користуйтеся розсадою плодорозсадників. Якщо ви бажаєте прискорити достигання полуниці, то після танення снігу накрийте рослини поліетиленовою плівкою. Найпростішим є малогабаритне тунельне плівкове накриття. Опорними елементами такого накриття слугують дуги з оцинкованого дроту діаметром 6—10 мм.

Висота дуг і відстань між їхніми кінцями по основі 0,7 м. Кінці опорних дуг заглиблюють у землю вздовж рядка на відстані 1 м одна від одної. Для міцності й для того, щоб плівка не провисала, дуги зверху зв'язують між собою шпагатом. Зверху плівку закріплюють такими ж дугами, які притискують її до нижніх опорних дуг. Накриття прискорює достигання ягід на 15—20 днів, врожай у порівнянні з відкритим грунтом збільшується на 50—100%.

У третій декаді квітня на ділянках, підготовлених з осені під посадку чорної смородини і агрусу, висадіть саджанці, полийте їх і грунт навколо замульчуйте.

На добре заправлених добривами ділянках в борозенки по шнурку висадіть чистосортні і не ушкоджені шкідниками і хворобами саджанці малини. Грунт навколо рослин полийте водою і замульчуйте торфом, потім саджанці підріжте на висоті 20—40 см.

Пригнуті на зиму пагони малини розв'яжіть і підріжте до першої непідмерзлої (добре розвиненої) бруньки. Пагони, що залишилися (10—15 на 1 м рядка), підв'яжіть до дроту, поки не пробудилися бруньки.

Народна медицина

РЕЦЕПТИ ТРАВНИКів

При болях у серці

Корінь валеріани, глід, ромашка, м'ята, корінь жостіру, корінь аїру, богульник, череда, конвалія, шипшина, собача кропива.

Усього взяти по 5 грамів, всипати в 1,5 л води. Дати покипіти 5 хвилин, потім настоювати 8 годин. Пити по 100 г тричі на день за 30 хвилин до вживання їжі — до повного одужання.

При болях у печінці та шлунку

Шипшина, заяча крівця, деревій, спориш, м'ята, кукурудзяні приймочки, безсмертник, польовий хвощ. Усього взяти по 5 г на 2,5 л води. Кип'ятити 15 хвилин. Настоювати 8 годин. Пити по 100 г тричі на день за 30 хвилин до вживання їжі.

Відкладення солей

З вечора три столові ложки рису промити, залити чистою водою і залишити до ранку. Зварити без солі рідку кашу. Їсти натщесерце за три години до сніданку щоденно протягом двох-трьох тижнів. Болі у суглобах зникають вже на четвертий день.

Захворювання печінки і нирок

Взяти один кілограм свіжого весняного квіткового меду, поставити його в ємкості у теплу воду, щоб став повністю рідким. Потім всипати в нього 500 г борошна з грецьких горіхів. Добре перемішати і дати настоятися протягом дня. Приймати протягом місяця по столовій ложці до вживання їжі двічі на день — вранці та ввечері. Потім місяць перерви і т.д. Курс лікування продовжується півроку.

Збільшення щитовидної залози

Якщо це сталося, людині необхідно вживати максимум вітамінів, відвари шипшини, кропиви, ягід смородини, полуниці, суниці, вишні. Головне — постаратися перейти на харчування хоча б на місяць продуктами моря. Ще краще в цей час жити біля моря, купатися, дихати морським повітрям. Ніякі ліки не виліковують щитовидну залозу так, як море і все, що воно дає.

За гайморитів

Не гаряче, але достатньо помірне тепло для носа, надбрівної частини лоба, тепло для голови (хустка, шарф не лише на вулиці, але й на ніч після того, як ви погрієте ділянку лоба і носа). Ввечері подихайте гарячою парою, промийте ніс теплою підсоленою водою. Промивати можна і легким відваром ромашки з календулою.

Харчові отруєння

У вас, особливо якщо в хаті є діти, завжди має бути запас трав, коріння, ягід, що мають в'яжучі, антисептичні якості: заяча крівця, полин, ромашка, календула, кора дуба, шипшина, листя і коріння суниці, подорожник. За сильних харчових отруєнь в першу чергу необхідно спорожнити шлунок, даючи хворому по півсклянки кілька разів на день настої з перерахованих лікарських рослин.

Поради психолога

Як стати привабливим

1. Виявляйте інтерес до людей. Хай ваш співбесідник відчує, що він не байдужий для вас.
2. Навчіться посміхатися. Щира, доброзичлива посмішка — це мистецтво.
3. Звичайно, розмовляючи, ми не звертаємось до співбесідника на ім'я. У кращому разі — скоромовкою. Не заощаджуйте на цьому. Звук власного імені дуже приємний людині.
4. Будьте хорошими слухачами. Знайте інтереси свого співбесідника і намагайтеся переводити розмову у русло його зацікавлень.
5. Давайте людям відчути їх значущість і робіть це щиро. У кожному є щось добре. Підкресліть його цікаву думку, вдало сказане слово, намагайтеся зробити людину кращою у її власних очах.

Спробуйте. І у вас вийде.

Ваш пасхальний стіл

ВЕЛИКДЕНЬ

— релігійне свято на честь воскресіння Ісуса Христа. До цього дня на Україні завжди випікали обрядовий хліб — паску, фарбували крашанки й писали писанки. З паски й крашанки починали великодній сніданок.

Паска

Робили опару на молоці, якщо молока не було, запарювали кип'ятком пшеничні висівки, а коли прохолонуть, клали дріжджі, усе перемішували і проціджували через сито. Підсипавши до опари борошна, збивали яйця, виливали їх у діжу і добре вимішували тісто. Клали імбиру, жовтого й білого (перший — для кольору, другий — для духу), а також настойку на шафрані. Виробляли хліби, зверху прикрашали хрестами, шишками (з тіста) і ставили в тепле місце, щоб добре підійшло. Потім саджали у піч. Пекли паску завжди з гарного пшеничного борошна або питльованки. Пекли її тільки до Великодня.

Паска заварна

4 склянки борошна, 2,5 склянки молока, 100 г дріжджів, 100 г масла, 0,5 склянки цукру, 15 жовтків, 4 білки, сухарі.

Заварити в одній склянці молока склянку борошна. Коли охолоне додати жовтки, влити молоко з розведеними дріжджами, розтоплене масло, всипати ще 3 склянки борошна, добре вимішати, додати збиті білки. Поставити в тепле місце, щоб підійшло. Наповнити на чверть форми, змащені маслом і посипані сухарями. Коли ще підійде, випікати в гарячій духовці.

Окіст, запечений у тісті

Солений окіст, вимочивши у чистій воді протягом 4 — 6 годин, підвішують для просушування на 2 — 3 години, протирають чистою полотниною і кладуть на лист шкірою вниз. Потім замішують звичайне тісто з житнього чи пшеничного борошна, рівномірно покривають ним окіст, ставлять у піч чи духовку і запікають до готовності протягом 2,5 — 3 годин.

Якщо загострена паличка легко проходить через м'ясо до кістки, окіст уже готовий. Його охолоджують у повітрі, хлібну кірочку знімають. До столу подають нарізаним. Приправа — тертий хрін в оцті.

Кров'янка

Підготовка кишок. Кишки, вийняті з туші, перев'язують шпагатом, тупим ножем зіскрібають жир, відтискають залишки, промивають водою, кладуть в каструлю з підігрітою водою до 40 — 50 градусів і витримують протягом чотирьох годин.

Щоб видалити внутрішній слизистий шар, кишки за допомогою круглої палички вивертають на зворотний бік і знову замочують протягом години. Тонкі — у підігрітій до 50 градусів воді, а товсті — за температури 85 — 90 градусів. Потім тупим ножем обережно знімають оболонку.

Вичищені кишки промивають, вивертають, продувають і просушують.

Кров свині розмішують, солять і виносять у холодне місце на годину.

Обрізки м'яса подрібнюють разом з жиром, додають сіль, мелений чорний та духмяний перець і змішують з кров'ю.

Цією сумішшю начиняють кишки і кінці їх зав'язують шпагатом.

Підготовлену кров'янку кладуть у казан, заливають водою і варять за слабкого кипіння.

У процесі варіння її проколюють голкою у кількох місцях. Якщо кров не витікає, ковбаса готова.

Зварену кров'янку виймають з казана і охолоджують підвішеною.

На 1 кг крові потрібно 0,5 кг м'ясних і жирних обрізків, 20 — 25 г солі, по 2 — 3 г меленого гіркого і духмяного перцю.

Кров'янку подають холодною.

Крашанки

Крашанки і писанки є неодмінним атрибутом Великодних свят. Для них не слід шукати особливих фарбників. Яйця чудово пофарбуються у відварі цибулиння чи листя берези.

Ведучий рубрики Леонід ПІДЛУЖНИЙ.

НАДЕЖНАЯ СТРАХОВАЯ ЗАЩИТА В НЕБЕ, НА СУШЕ И ВОДЕ!

„GАЛАМАНDРА" осуществляет страхование:

летательных аппаратов

Страхуются все виды летательных аппаратов — от дельтапланов до космических кораблей!

- На страхование принимаются также их двигатели и оборудование, непредвиденные расходы возникающие в процессе эксплуатации Л.А.
- Возмещаются все убытки, возникшие вследствие случайностей и опасностей полета, руления, нахождения в припаркованном состоянии, а также расходы по спасанию Л.А. и уменьшению размера убытка
- Покрываются убытки, причиненные Л.А., жизни, здоровью и имуществу третьих лиц

летных экипажей

Страхуется жизнь и здоровье членов летных экипажей!

- Возмещаются убытки, причиненные жизни и здоровью вследствие случайностей и опасности полета
- Страхование начинается и заканчивается временем нахождения экипажа в кабине (от момента запуска двигателя до его отключения).
- При потере квалификации — выплата 50% страховой суммы
- При страховом случае выплачивается пособие на оздоровление
- Возмещение выплачивается независимо от степени вины членов летных экипажей
- Безаварийная летная работа поощряется 25% страхового платежа

речных и морских судов

Страхуются все виды речных и морских судов!

- Страхователям возмещаются убытки вследствие полной гибели судна, расходы по устранению повреждений его корпуса, механизмов, машин и оборудования
- Оплачиваем расходы по спасанию
- Возмещаем до 90% страховой премии за каждые 30 последовательных дней нахождения в ремонте
- Возмещаем ущерб, нанесенный третьим лицам

мы гарантируем:

Минимальные платежи — при полном возмещении ущерба!
Выплата возмещения — в течение 72 часов!
Возможна оплата страхового платежа в рассрочку!
Минимум формальностей!
Страхование производится по заявленной стоимости, как в национальной, так и в иностранной валюте!

Адрес: 310003, г. Харьков, пл. Советской Украины, 1, Дворец Труда, 7 подъезд.
Телефоны: (0572) 20-65-12, 21-19-36, 21-19-38, факс: 21-19-37

ДОПОЛНИТЕЛЬНУЮ ИНФОРМАЦИЮ МОЖНО ПОЛУЧИТЬ ПО ТЕЛЕФОНАМ:

1. г.Киев (044) 290-49-77
2. г.Винница (04322) 7-70-84
3. г.Горловка (06242) 7-44-29
4. г.Днепропетровск (0562) 65-92-24
5. г.Днепродзержинск (05692) 3-32-13
6. г.Донецк (0622) 93-11-54
7. г.Евпатория (06569) 3-00-94
8. г.Житомир 36-24-54
9. г.Запорожье (0612) 34-21-22
10. г.Ивано-Франковск (03422) 3-24-11
11. г.Керчь (06561) 2-03-07
12. г.Кировоград (0522) 55-33-14
13. г.Красноармейск (Донецкая обл.) (06239) 2-03-53
14. г.Красноперекопск (06565) 2-12-35
15. г.Кривой-Рог (0564) 26-60-22
16. г.Луганск (0642) 53-15-37
17. г.Николаев (0512) 37-23-38
18. г.Одесса (0482) 28-86-86
19. г.Павлоград (Днепропетровская обл.)
20. г.Полтава (05322) 2-96-39
21. г.Свалява (Закарпатская обл.) (2819) 2-22-35
22. г.Севастополь (0690) 41-25-30
23. г.Симферополь (0652) 27-34-76
24. г.Ужгород (03122) 3-30-71
25. г.Феодосия (06562) 3-02-37
26. Харьков (0572) 20-65-12, 20-19-36, 21-19-38, факс: 21-19-37
27. г.Херсон (0552) 6-36-47
28. г.Хмельник (Винницкая обл.) (043388) 25-13
29. г.Хмельницк (03822) 9-13-37
30. г.Черкассы (0472) 63-01-09
31. г.Чернигов (04622) 13-55-58
32. г.Ялта (0654) 32-88-83
33. Первомайск (Луганская обл.) (06455) 3-36-52

Універсальна валюта СНД — вексель банку «ГЕРМЕС-ЦЕНТР». Хочете отримати оплату за свої товари в рублях? Вимагайте від Ваших партнерів розрахунків векселями банку **«ГЕРМЕС-ЦЕНТР».**

Вексель може бути використаний для розрахунків не лише в Росії, а й в Україні, а також в інших країнах СНД. Вексель банку «ГЕРМЕС-ЦЕНТР» — кращий спосіб платежу і зберігання Ваших рубльових коштів:

— високий ступінь захисту від підробки;
— гарантований мінімум річного прибутку — 80%;
— реальна можливість пред'явити вексель для оплати в будь-який час;
— спрощена процедура передачі векселя при розрахунках;
— можливість погашення в Росії і в Україні з оплатою в рублях і карбованцях;
— термінове перерахування коштів при погашенні векселя за вказаними реквізитами на території Росії, України та інших країн колишнього СРСР.

Термінове перерахування платежів в Україну. Курс — до 4,0 карбованця за рубль.

Адреса: Москва, вул. Єфремова, 10, кімната 601, МАБ «ГЕРМЕС-ЦЕНТР». Їхати до ст. метро «Фрунзенська». Тел.: (095) 242-97-59, 242-96-98.

Факс (095) 245-62-65.

Телефон у Харкові (0572) 27-06-20.

RAISING RIGHTS CONSCIOUSNESS 1993

We want young Central and Eastern European lawyers to participate in "Raising Rights Consciousness 1993", an all-expenses paid intensive summer course on the foundations of Western jurisprudence and the rule of law. Courses include: Political Theory, Criminal Law, Torts, Privacy, Property Law, Comparitive Constitutional Law, Abortion, and Human Rights. Instructors are all distinguished professors from Europe and the United States. The course will run from June 13 to July 9, 1993.

Application requirements:

1) English language proficiency
2) Law degree and practical experience
3) Curriculum vitae in English (including past professional experience and community services)
4) One letter of recommendation in French, German or English
5) Preferred age: 25-40 years
6) 1-2 page essay on the following question:

Are all human rights enacted by the legislature?

A representative of DAC will conduct interviews in English in May 1993

Please provide all possible means of contacting you, including addresses telephone/fax number, and telex.

APPLICATION DEADLINE: APRIL 23, 1993

Please submit application to: DAC Foundation ,Garam u. 11, II/3
1133 Budapest, Hungary
tel/fax: (36-1) 149-1466

Raising Rights Consciousness 1993 is organized by the Center for Law and Democracy at Columbia University, New York, and the Democracy After Communism Foundation in Budapest. Funding is provided by the Ford Foundation, New York.
All necessary additional information is available at:

УКРАЇНСЬКА ПРАВНИЧА ФУНДАЦІЯ
UKRAINIAN LEGAL FOUNDATION
252030 Kyiv-30, Bohdana Khmelnytskoho str.,10, ap.59.
Tel.: (044) 224-0197, 225-5284. Fax: (044) 225-5330

Page Maker для ВУЗов Украины !

Корпорация "ALDUS" формирует портфель заказов на ***"Page Maker 3.0"*** *:Русскоязычная версия* (программа макетирования и верстки для ПК).

Для учебных заведений программный продукт распространяется БЕСПЛАТНО (не для продажи). Обьем заявок ограничен.

Для оформления обращаться в СП "WESCOM, Inc." (представитель "ALDUS Corp." на Украине)
310046, г.Харьков, ул.Пожарского 2/10
телефон : (0572) 95 - 96 - 74
факс: (0572) 94 - 35 - 73

ЧЕШСКИЕ ЛЮСТРЫ ИЗ БОГЕМСКОГО ХРУСТАЛЯ

Выставка-продажа в универмаге «Московский».

Оптовые поставки.

Адрес: г. Санкт-Петербург, Московский пр., 207.

Телефон: (812) 277-41-84.

В БОЛЬШОМ ВЫБОРЕ
АВТОЗАПЧАСТИ, СМАЗОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ И АКСЕССУАРЫ К АВТОМОБИЛЯМ
VOLVO
За рубли и СКВ
Москва
Бутырская ул., 69
Тел. (095)285-18-44

Малинське АПТП «Клен» виготовляє різні ручки до інструментів та інші точені деталі з дуба.

Звертатися за адресою: 260310, Малин Житомирської обл., вул. Грушевського, 43, тел. 5-38-45, 5-35-43.

ФІРМА «ЮК» ПРОПОНУЄ

Труби водогазопровідні безшовні гарячекатані ГОСТ 8732—78:
Ø57 мм×4÷4,5 мм
Ø76 мм×4÷4,5 мм
Ø89 мм×4÷4,5 мм
Ø127 мм×6÷7 мм
Ø159 мм×8÷12 мм

Профнастіл оцинкований товщ. 0,8 мм, розміром 600 мм×2000 мм: 600 мм×3000÷5000 мм.

Кутник металевий 63×63
25×25
32×32; 45×45

Доставка вагонними партіями або самовивезенням.

Приймаємо замовлення на постачання:
профнастілу завдовжки 10—12 м, висота профілю — 57 мм;
проводу АППВ — 2×2,5;
бронзових кранів КРТП — 0 20; КРДП — 0 20.

Оплата попередня. Заявки надсилати за адресою: 255400, м. Обухів Київської області, вул. Леніна, 132, кімн. 31. Фірма «ЮК».

Довідки по телефону: (04472) 5-74-38, 5-60-11.

КОМП'ЮТЕРНІ КОМПЛЕКСИ ДІАГНОСТИКИ ЗА МЕТОДОМ Р. ФОЛЛЯ

Вимірювання біоелектричної активності і диференціальна оцінка стану організму. Ілюстрація розташування активних точок на екрані.

Простота використання, висока самоокупність.

Демонстраційні ролики надсилаються післяплатою.

Фірма поставляє і навчає.

Телефони в Києві: 265-05-52, 450-25-96, 227-05-15.

Український концерн спільних підприємств

Наші рішення — Вашим проблемам

Тел.: (044) 212-48-65.

Факс: (044) 212-40-87.

ОРГАНІЗАЦІЯ
РЕАЛІЗУЄ ЗІ СКЛАДУ В ХАРКОВІ:

— лінолеум;

— нівеліри;

— молотки відбійні;

— крісла та стільці поворотні.

Телефони в Харкові: (0572) 51-68-23, 64-22-96.

ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВА КОМПАНІЯ «КАПІТАН»

ПРИДБАЄ складські приміщення або землі під їх будівництво, розташовані поблизу морських портів України, — з призначення під складування, зберігання, обробку металопрокату. Обов'язкове розташування їх неподалік залізничних під'їзних шляхів та енергоносіїв. Прийнятні варіанти площ не менше 30×120 метрів або двопрольотні приміщення по 24×170 метрів, висота — не менше 8 метрів.

Можливі варіанти спільної діяльності.

«Капітан» чекає на ваші пропозиції.

Наша адреса: Кривий Ріг, вул. Янова, 8, 2.
Телефони: (0564) 295-549, 291-735.
Факс: (0564) 295-996.

Все його життя — футбол!

Вітаємо!

До київського «Динамо» 1962 року з ужгородського «Спартака» перейшов чорнявий, вродливий форвард. Майже ще хлопчик, бо мав лише 19 років. Слід зазначити, що Федір Медвідь, а мова про нього, потрапив до команди, яка тільки-но порушила гегемонію московських клубів і виграла звання чемпіона країни. Тому тодішній старший тренер колективу В'ячеслав Соловйов не завжди довіряв талановитому новачкові місце в основному складі. І це не дивно, бо серед динамівців було чимало зірок.

По-справжньому ж талант закарпатця розквітнув тоді, коли «Динамо» (Київ) очолив легендарний Віктор Маслов. У тактичних і стратегічних планах «діда», як тепло називали Маслова футболісти і болільники, Медвідю відводилася дуже важлива роль. Цього гравця недарма ж називали людиною з двома серцями. Адже його працьовитості, самовідданості, здавалося, не існувало межі. Федір встигав всюди. Про його універсальність свідчить гой факт, що він відмінно почувався і в нападі, і на позиціях півзахисника та правого захисника. Причому завжди приносив велику користь колективові. Недарма ж товариші-динамівці обирали Медвідя своїм капітаном.

У матчах чемпіонату колишнього СРСР Федір зіграв близько двох з половиною сотень матчів, має золоті відзнаки за турніри 1966, 1967, 1968 і 1971 років, срібні — 1965, 1969 років. Разом з друзями виборював кришталевий Кубок країни (1964, 1966 роки). Кілька разів називався серед 33 найкращих гравців в окремих сезонах. Одного разу під першим номером.

То й не дивно, що на енергійного, технічного киянина постійно звертали увагу тренери першої збірної. В ній він зіграв сім матчів і провів два м'ячі.

У цій команді він дебютував 23 жовтня 1966 року в Москві проти збірної НДР. А в травні наступного року було Глазго, товариська зустріч на стадіоні «Хемпден Парк» у присутності 60 тисяч глядачів проти шотландців, на той час дуже авторитетних у футбольному світі.

Спершу гостям поталанило. М'яч у свої ворота зрізав захисник збірної Шотландії Джеммел. А потім було соло Федора Медвідя. Потужним ударом рідкісної краси здалеку він встановив остаточний рахунок — 2:0.

Завершивши футбольну кар'єру, улюбленець болільників не тільки Києва, а й багатьох міст колишнього СРСР, Федір Медвідь перейшов на тренерську роботу. Очолював чернівецьку «Буковину», готував резерв у рідному клубі. А потім перейшов до Республіканського училища олімпійського резерву, де творчо працює й сьогодні.

— Що ж найяскравіше відбилося у вашій пам'яті з прожитого у футболі? — запитую Ф. Медвідя.

— Мені поталанило. Я грав у блискучій команді, працював з видатними наставниками. Але важко забути сезони 1966—1968 років, коли київське «Динамо» тричі поспіль вигравало чемпіонський титул і раз зробило дубль, поклавши золоті медалі в Кубок. То була команда-мрія, складена з зірок, на чолі з незабутнім Віктором Олександровичем Масловим. Приємно від свідомості, що й я був в ній не серед останніх.

— Які ваші найбільші досягнення на тренерській ниві?

— Свого часу мені вдалося підготувати чотирьох чемпіонів світу серед юніорів: Юрія Мороза, Валерія Високоса, Миколу Русина та Юрія Макарова. Проходили школу в мене, коли працював з юнацькими збірними України, Павло Яковенко, Олександр Заваров, Сергій Шматоваленко.

— Про що мрієте?

— Щоб на Україні було якомога більше хлопчиків, закоханих у футбол, щоб вони виростали хорошими майстрами і справжніми бійцями, як мої друзі Йожеф Сабо, Андрій Біба, Віктор Серебряников, Володимир Мунтян. І в мене, гадаю, було чому повчитися в цьому плані. А ще хотілося б попрацювати в якійсь команді вищої або першої ліг...

Чудовому футболістові, заслуженому тренерові України Федорові Медвідю виповнюється 50. Ми його щиро вітаємо з ювілеєм, зичимо міцного здоров'я та успіхів. Гадаємо, щодо цих привітань приєднаються мільйони шанувальників футболу.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Федір Медвідь у сезоні 1967 року.

Фото Ігоря ПЕТРОВА.

ДРАЧ, ТА НЕ ТОЙ...

Анонс

Не Іван, а Едуард. З Черкас. Не син. І, кажуть, не родич.

Але, їй-бо, що родичанське, «фамільне» в них є: ні того, ні другого аж ніяк не хотів сприймати колишній Союз. Тільки якщо старшого визнати-таки довелося (бо роки, та й талановитий), молодого Союз РСР хвицнув тільки одного разу, більше не встиг, бо розпався. У 1988 році в Таллінні на Всесоюзному фестивалі авторської пісні журі відмовилося зарахувати виступ Едуарда Драча як конкурсний. Бо він єдиний співав українською мовою.

А народився Едуард на Дніпропетровщині, там же закінчив медінститут. Як уміє «лікувати» піснею, свідчать відзнаки (лауреат «Оберегу-89», перші премії «Червоної рути-89» і «Оберегу-91») і гастролі (Польща, Канада, Франція, Німеччина). А от 11 квітня Едуард Драч виступить у Києві (Хрещатик, 2) з четвертим концертом програми «Презентація зірок української пісні». Її, як відомо, наполегливо проводять театр «Академія», Комітет мистецтв Київської держадміністрації, центр «Український дім». До речі, один із лідерів «Академії» Ю. Ріпоть з гіркотою говорив журналістам про цю «Презентацію»: «Звернулися майже до всіх відомих українських банків за спонсорською допомогою, та на українську пісню не дав ніхто...».

Ось вам і українські банки. Але спонсори у цих некомерційних концертів є: компанія «Баркон» і Центр «Динамо-АртСервіс» (звук). До речі, спонсори незмінні, що заслуговує на подяку.

Володимир СКАЧКО.

Телебачення

НЕДІЛЯ

4 квітня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Кінопрограма «Дивовижний світ природи». Наук.-поп. телефільми «Світязь», «Білий табун».
10.10 Таланти твої, Україно. Херсонська обласна філармонія.
11.40 Для дітей. Худ. телефільм «Мері Поппінс, до побачення». 1 і 2 серії.
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 На варті.
16.40 Поезія М. Драй-Хмари.
17.00 «Душі криниця». Творчий вечір поета Андрія Демиденка. 2 частина.
18.15 Свічадо.
19.00 УТН.
19.20 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
19.50 Телефан.
20.25 Мультфільм «Літаючий будинок». 15 серія.
20.55 С. Васильченко. «Куди вітер віє». Телевистава.
22.00 Будьте з нами. Інформаційно-музична програма.
23.30 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Поїзди без посмішок».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.30 З ранку раненько.
9.00 Доки всі вдома.
9.30 Ранкова зірка.
10.20 «Про смачну і здорову їжу». Частина 2 — вегетаріанська.
10.45 Під знаком «Пі».
11.35 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди Чорного Красунчика».
12.00 Нове покоління вибирає.
12.50 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
13.00 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини.
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Прем'єра мультфільмів «Каспер і його друзі», «Справжні мисливці за привидами».
16.50 Панорама.
17.30 Телелоція.
17.45 Новини.
18.00 Великий театр.
18.55 Погода.
19.00 КВН-93.
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Нині. Релігійна програма.
23.00 Новини.
23.25 Телешоу «50×50».

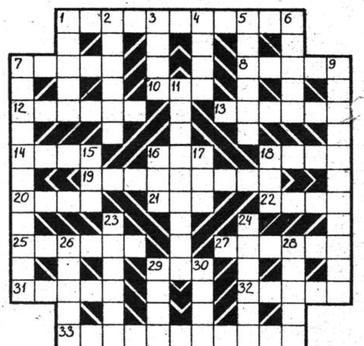
ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

8.30 Студія «Рост». «Добрі молодці».
9.00 Телекросворд.
9.30 Якщо вам після...
10.00 Ати-бати...
10.30 Кіпрас Мажейка. Репортажі з Південної Африки.
11.00 Час фортуни. Телелотерея.
12.00 Російські та циганські романси.
12.25 Мультфільми (США).
12.40 Шість соток.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 Кращі ігри НБА.
14.35 Кабачок на Тверській.
15.20 Познер і Донах'ю.
15.50 У світі тварин.
16.50 Нові пригоди «Вінні-Пуха», «Чорний плащ». Мультфільми.
17.45 «ФЕСТ» запрошує.
18.00 «Яхад».
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Олена Косяченко.
19.05 Мультфільм.
19.40 Рятуючи види тварин (ООН).
20.10 Сиди і дивись.
20.20 Худ. фільм «Тарзан».
22.00 Нехай.
22.45 Просто так.
23.15 Віра Бахай — нова релігія.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.30 Мультфільм.
13.40 Худ. фільм «Подивись рай». Драма.
15.45 Відеомузика.
18.10 Мультфільми.
18.30 Худ. фільм «Хрещений батько-3». Гангстерська драма.
21.10 Інформаційна програма «Рулетка».
21.25 Мультфільми «Конфлікти, конфлікти».
21.45 «СовОк».
22.15 Зарубіжний кінозал. «Вторгнення». Худ. фільм. 1 і 2 серії.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Одна із засновниць Київського братства і школи при ньому. 7. Оповідання Юрія Мушкетика. 8. Обертова частина електричної машини. 10. Урочиста хвалебна пісня. 12. Давньоруська назва диргема. 13. Цар Спарти, що загинув у битві біля Фермопіл. 14. Літера кириличної абетки. 16. Всемогутня надприродна істота. 18. Марка американського автомобіля. 19. Український поет у Румунії. 20. Давньоукраїнська богиня ладу, першопричина буття. 21. Видатний український перекладач, автор перекладів «Іліади» та «Одіссеї». 22. Популярна українська народна драма. 25. Старовинний ляльковий театр в Україні. 27. Давньоруський письменник і літописець, автор «Повісті временних літ». 29. Міцний напій. 31. Корінні жителі Чукотки. 32. Птах із жіночим обличчям і жіночими грудьми у давньоруських повір'ях. 33. Містечко поблизу Канева, де був знаменитий козацький монастир.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Футболіст львівських «Карпат», володар Кубка Радянського Союзу. 2. Посол австрійського імператора Рудольфа II на Запорозьку Січ, автор мемуарів про Україну. 3. Алкогольний напій. 4. Давньоруська назва сузір'я Візничого. 5. Видатний французький поет-символіст. 6. Відомий англійський фізик, лауреат Нобелівської премії. 7. Український живописець XVII—XVIII ст. 9. Вічнозелений гірський чагарник з великими різнобарвними квітами. 11. Великий гетьман України. 15. Богиня пір року в давньогрецькій міфології. 16. Невелике судно. 17. Видатний німецький фізик і радіохімік, лауреат Нобелівської премії. 18. Самовдоволений франт, людина, що любить похизуватися. 23. Українська поетеса, активний член ОУН, розстріляна німцями у Бабиному Яру. 25. Особливий список, який складав польський уряд в XVI—XVII ст. з метою обмеження чисельності козаків. 26. Здирство шляхом залякування чи грубого насильства. 28. Столиця дреговичів. 29. Урочистий званий вечір. 30. Відомий англійський письменник XX ст.

Відповіді на кросворд, надрукований 26 березня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Інкунабула. 5. Бубка. 7. Фрондібола. 12. «Орися». 13. Агні. 14 Нахабін. 15. Тіт. 16. Карст. 18. Шнек. 20. Опера. 22. Бойкот. 24. Контрданс. 27. «Весна». 28. Борщ. 31. Ехо. 32. Рур. 33. Уатт. 34. Родос. 35. Кондратюк. 37. Боплан. 39. Ампір. 40. Сула. 42. Стокс. 44. «Ася». 45. Офіціал. 47. Щука. 48. Халіф. 50. Капабланка. 53. «Ватра». 54. Альдерамін.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Ікар. 2. Коллонтай. 3. Неф. 4. Аді. 5. Бронтозавр. 6. Босх. 8. Руска. 9. Дукат. 10. Браслет. 11. Аніон. 15. Теодораніс. 17. Сократ. 19. Космогонія. 21. Абзац. 23. Теща. 25. Рондо. 26. Остер. 28. Беркут. 29. Румб. 30. «Арена». 31. «Есмеральда». 36. Алабама. 38. Лінофільм. 41. Лащук. 42. «Сокіл». 43. Кварк. 46. Ілот. 49. «Іван». 51. Боа. 52. Акр.

УТОЧНЕННЯ

В № 60 нашої газети на останній сторінці було опубліковано матеріал про знахідку волгоградського фермера І. Афонькіна — послання Мамая московському князеві Дмитрію Іоановичу «Слово к брату московиту». Читачів просимо врахувати дату публікації — 1 квітня, а також повідомляємо, що в даному разі в нашому «Дайджесті» було використано публікацію газети кубанських козаків «Козацьке слово» № 1 за 1993 рік.

ГОЛОС УКРАЇНИ
ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Загальний тираж 818583

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311062.